

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI
RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO**

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski sklad za regionalni razvoj
Kohezijski sklad
Evropski socialni sklad

— Strateško poročilo o izvajanju Nacionalnega strateškega referenčnega okvira v Sloveniji za obdobje 2007-2013 za leto 2012

Ljubljana, december 2012

KAZALO

EXECUTIVE SUMMARY.....	3
UVOD.....	6
A. DRUŽBENOGOSPODARSKE RAZMERE	7
1. Družbenogospodarske razmere, regionalne razlike, spremembe v pomembnih nacionalnih in regionalnih politikah ter vloga Nacionalnega strateškega referenčnega okvirja 2007-2013 in spremenjenih operativnih programov.....	7
B. DOSEŽKI IN PRIHODNJA PRIČAKOVANJA	15
2. Napredek k ciljem Nacionalnega strateškega referenčnega okvirja.....	15
3. Rezultati izvedenih vrednotenj	32
4. Finančni napredek.....	35
5. Prispevek k nalogam skladov, h strateškim smernicam Skupnosti o koheziji in k strateškim ciljem NSRO	41
6. Prispevek ESS k izvajanju smernic in priporočil Evropske strategije zaposlovanja	43
7. Prispevek ESS k relevantnim ciljem nacionalnih strateških poročil o socialni zaščiti in socialni vključenosti in k drugim ciljem in prednostnim nalogam Skupnosti na področju izobraževanja in usposabljanja	45
8. Prispevek k izvajanju Nacionalnega reformnega programa 2012-2013 in k Strategiji Evropa 2020	49
C. NAPREDEK IN IZZIVI PRI IZVAJANJU DOGOVORJENIH PREDNOSTNIH NALOG IN STRATEGIJ	51
9. Prispevek programov kohezijske politike k odzivu na evropski načrt za oživitev gospodarstva in povzetek glavnih izvedenih ukrepov za pospešitev izvajanja programov obdobja 2007-2013	51
D. PRIMERI DOBRE PRAKSE.....	60
E. ZAKLJUČKI	61
PRILOGA 1: PREDSTAVITVE PRIMEROV DOBRIH PRAKS	64
Primer dobre prakse 1: Center odličnosti za integrirane pristope v kemiji in biologiji proteinov ...	64
Primer dobre prakse 2: Energetska sanacija Splošne bolnišnice Brežice	66
Primer dobre prakse 3: Usposabljanje gluhih in naglušnih invalidov za prilagoditev dostopa po razstavah v muzejih	68
PRILOGA 2: Pregled izvedenih vrednotenj	70

SEZNAM KRATIC

ARSO – Agencija RS za okolje
BDP - Bruto domači proizvod
CIPKeBiP - Center odličnosti za integrirane pristope v kemiji in biologiji proteinov
CIS - Centralni informacijski sistem
COCOF – Committee of the Coordination of Funds
EPO – »European Patent Office« – Evropski patentni urad
ESRR - Evropski sklad za regionalni razvoj
ESS - Evropski socialni sklad
ETS - Evropsko teritorialno sodelovanje
EU - Evropska Unija
EUROSTAT – Evropski statistični urad
IRO - Indeks razvojne ogroženosti
IKT - Informacijska in komunikacijska tehnologija
KS - Kohezijski sklad
MDDSZ – Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
MGRT – Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
MIZKŠ – Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport
MKO – Ministrstvo za kmetijstvo in okolje
MPJU – Ministrstvo za pravosodje in javno upravo
MSP - mala in srednje velika podjetja
MZ - Ministrstvo za zdravje
MZIP - Ministrstvo za infrastrukturo in prostor
MZZ – Ministrstvo za zunanje zadeve
NAKVIS - Nacionalna agencija RS za kakovost visokem šolstvu
NPVŠ - Nacionalni program visokega šolstva
NPSSZSV- Nacionalno poročilo o strategijah socialne zaščite in socialnega vključevanja
NPSV – Nacionalni program socialnega varstva
NSRO - Nacionalni strateški referenčni okvir 2007–2013
OP RČV- Operativni program razvoja človeških virov 2007–2013
OP ROPI - Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture 2007–2013
OP RR - Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov 2007–2013
OU – organ upravljanja
PU – prednostna usmeritev
PT – posredniško telo
RRD – Raziskovalno razvojne dejavnosti
RS – Republika Slovenija
SFC – »Structural Funds Common System« – informacijski sistem Evropske Komisije
SKM – Standard kupne moči
SURS – Statistični urad RS
UMAR – Urad RS za makroekonomske analize in razvoj
ZUPJS - Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev

EXECUTIVE SUMMARY

The National Strategic Report 2012 on the National Strategic Reference Framework 2007-2013 (NSRF) adopted by Slovenia was prepared by the Ministry of Economic Development and Technology.

The report presents data on financial implementation, Indicators for the NSRF, programme indicators, core indicators and the commitment of EU financing to operations selected under the Operational Programmes (OP's). It also presents other significant data and information on the implementation of objectives, fulfilling the tasks of the Funds and those of the Community strategic guidelines on cohesion, contribution to the Lisbon guidelines, to the objectives of the European Employment Strategy and National Strategy reports on Social Protection and Social Inclusion, the response to the European economic Recovery Plan, latest National Reform Programme and the Europe 2020 Strategy.

Data on indicators for the NSRF, core indicators and the OP's collected on 31.12.2011 are presented against the target values. Some data is not yet available due to statistical or monitoring restraints and/or the dynamics of implementation at operation level, especially under the OP Development of Environment and Transport Infrastructure. Despite measures to accelerate and focus implementation, some underachievement due to difficulties and delays in implementing programmes remains, but is being dealt with. All data for the quantified objectives of the NSRF as well as for the core indicators indicate notable progress.

The comparison of data available for the OP's against the set targets also indicates substantial progress with many of the targets achieved or nearly achieved. There are signs of long term positive effect of many measures (e.g. RTD activities) despite the unfavorable socio-economic circumstances.

Delays in progress towards some of the targets for core indicators reflect difficulties such as public procurement procedures (appeal procedures), difficulties in the preparation of projects and investment documentation for major infrastructure projects, difficulties in securing national funds, long-term administration procedures as well as bankruptcies, liquidations and liquidity issues with by selected contractors in construction projects due to the economic crisis.

A number of indicators relate to operations, which have not started or are still being implemented and therefore a greater contribution to the target values are expected in the coming years, for instance the number of jobs created (4.210 jobs planned and 2.135 achieved). Significant increases for these core indicator values are expected in the following years.

The report presents information on expenditure declared by OP and progress in committing planned allocations as well as commitments by earmarked priority themes.

An analysis of committed funds to the objectives of the NSRO by OP shows that over 73% of funds allocated have been committed; progress is appropriate. An exception are individual objectives funded through the Cohesion fund due to the fact that most funds are intended for major project and delays related to level of project preparation. To eliminate delays, Slovenia is successfully accelerating project preparation and preparing pipelines of ready to go projects. Implementation of the Operational

Programme for Strengthening Regional Development Potentials has not met with significant delays. Some delays occurred under the Operational Programme for Human Resource Development; Slovenia has implemented activities under an action plan for the ESF and successfully accelerated implementation.

Three evaluations have been carried out for 2010-2012 period and findings and recommendations in relation to the 2007-2013 period are being taken into account, as well as any recommendations for the next programming period.

In the NSRF, Slovenia outlined its strategy for achieving convergence. The strategy is founded on the priorities of European and national documents: it is entirely harmonized with the National Strategy for Development, the National Reform Programme under the Lisbon Agenda, Community Strategic Guidelines on Cohesion and Integrated Guidelines for Growth and Jobs. This close link between them is evident in the contribution of the OP's to the strategic and specific objectives of the NSRF and consequently to the guidelines and objectives in the above documents. The NSRF indicatively allocated 65% of the funds to achieving Lisbon objectives: 67,4% of this target has been achieved. The share of committed allocation contributing to Lisbon guidelines was as follows: 55,6% for the Operational Programme Strengthening Regional Development Potentials, 82,7% for the Operational Programme for Human Resource Development and 42% for the OP Development of Environment and Transport Infrastructure.

The contribution of the ESF to the implementation and guidelines and recommendations of the European Employment Strategy has been through operations evenly covering all the guidelines and to the National Strategy Report on Social Protection and Social Inclusion with operations adequately contributing to the objective of all three priorities.

The NSRF was prepared during a period of rapid economic growth that began in 2004 and continued in 2008 before beginning to decline due to the international economic and financial crisis. The same is true of the competitiveness and business environment of the Slovene economy that had been steadily increasing prior to its decline since 2008. These trends have continued, along with a continuous decrease in consumption. Some signs of the stabilisation of economic activity have been observed, but more decline in economic activity and in the labour market is expected. While further decline of the unemployment rate and the state of the labour market is expected, the activities under the ESF helped to lessen the negative effects.

Inter regional disparities bellow national level have increased slightly, but remain moderate. Issues continue to concentrate in the cohesion region of Vzhodna Slovenia. These issues are addressed by Cohesion policy through the NSRF, OP's and other forms of assistance open to regions

In response to the economic and financial crisis, Slovenia adopted measures to increase liquidity of the financial system, improve operation conditions for businesses, especially SME's, to promote demand and recover investment policies. Activities under the NSRF proved vital during the changed circumstances. Slovenia increased active labour market policies and other ongoing measures, and amendments of the OP's .

In response to the crisis, Slovenia took additional measures in line with Cohesion Policy Recovery concentrating on activities under the four priority areas outlined in the Communication "Investing in the real economy". These measures positively impact economic activity, employment, education and training, and sustainable development: promoting innovation, research and technological development in order to increase entrepreneurship and competitiveness, and institutional administrative capacity building.

At the same time Slovenia implemented the following measures to simplify and accelerate implementation: advances to pre-finance operations under state aid schemes, simplification of categories of eligible expenditure with indirect costs declared on a flat-rate basis, declaring expenditure incurred on major projects while submission to the Commission are pending, frontloading and others.

Slovenia supports synergies between activities of OP's, horizontal synergies of individual operations and has adopted other key measures for optimising the management, implementation and control system for Cohesion Policy in Slovenia.

In conclusion, the strategy of the NSRF is appropriate. Slovenia has achieved progress in areas that have shown delay in the past and has taken successful measures to accelerate implementation and achieve specific objectives, for which some amendments to the OP's were necessary. Additional measures are planned as well as some adjustment to the OP's. Slovenia is continuously responding to the changes in the socio-economic situation and the activities under the NSRF continue to prove vital during the changed circumstances. The contribution of the NSRF for achieving goals under the National Reform Programme and towards the EU 2020 Strategy is significant.

Slovenia is achieving tangible results and targets and accelerating progress towards the remaining partially achieved targets while contributing towards objectives of Cohesion Policy, the Lisbon Strategy and the EU 2020 Strategy.

UVOD

Kohezijska politika v obdobju 2007-2013 temelji na strateškem pristopu, kar se odraža v zasnovi programov v skladu s strateškimi smernicami Skupnosti o koheziji in v pripravi na osnovi nacionalnih strateških referenčnih okvirjev (NSRO).

V skladu s členom 29(2) in (3) Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (Splošna uredba) države je Slovenija pripravila strnjeno poročilo s podatki o prispevku programov, ki se sofinancirajo iz skladov:

- a) glede izvajanja ciljev kohezijske politike, kot je bila vzpostavljena s Pogodbo,
- b) glede izpolnjevanja nalog skladov, kot je določeno v tej uredbi,
- c) glede izvajanja prednostnih nalog, podrobno navedenih v strateških smernicah Skupnosti o koheziji iz člena 25 in določenih v prednostnih nalogah iz NSRO iz člena 27,
- d) glede doseganja ciljev krepitve konkurenčnosti in ustvarjanja delovnih mest ter prizadevanja za izpolnjevanje ciljev Integriranih smernic za rast in zaposlovanje za obdobje 2005-2008, določenih v členu 9(3).

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo v vlogi organa upravljanja je pristopilo k pripravi Strateškega poročila o izvajanju Nacionalnega strateškega referenčnega okvira v Sloveniji za obdobje 2007-2013 za leto 2012. Glede na priporočila v dokumentu »Okvirna struktura nacionalnih strateških poročil 2012«, ki je bil sprejet na COCOF dne 19. januarja 2012, je poročilo pripravljeno na dan 31.12.2011. Poročilo vsebuje opis razmer, dosežkov, izzivov in prihodnjih pričakovanj v zvezi z izvajanjem dogovorjene strategije ter primere dobre prakse. Na osnovi predstavljenih podatkov o doseganju strateških in specifičnih ciljev Nacionalnega strateškega referenčnega okvira in treh operativnih programov, Strateško poročilo o izvajanju Nacionalnega strateškega referenčnega okvira v Sloveniji za obdobje 2007-2013 za leto 2012 prikazuje družbenogospodarske razmere in gibanja, opisuje prispevek programov kohezijske politike k odzivu na evropski načrt za oživitev gospodarstva in povzetek glavnih izvedenih ukrepov za pospešitev izvajanja programov obdobja 2007-2013, rezultate izvedenih vrednotenj ter tudi dosežke, izzive in prihodnja pričakovanja v zvezi z izvajanjem dogovorjene strategije ter primere dobre prakse.

A. DRUŽBENOGOSPODARSKE RAZMERE

1. Družbenogospodarske razmere, regionalne razlike, spremembe v pomembnih nacionalnih in regionalnih politikah ter vloga Nacionalnega strateškega referenčnega okvirja 2007-2013 in spremenjenih operativnih programov

Po obdobju pospešitve gospodarske rasti, v katerem je bil pripravljen Nacionalni strateški referenčni okvir 2007-2013, se je gospodarska rast v letu 2008 pričela ustavljati.

Bruto domači proizvod na prebivalca po kupni moči je leta 2010 znašal 20.700 SKM in bil glede na povprečje EU nižji za 15 %. Slovenija je še leta 2008 dosegala 91 % povprečja EU, leta 2009 se je raven razvitosti znižala na 87 % in leta 2010 na 85 %.

Padec gospodarske aktivnosti v Sloveniji v času krize je bil vse od zadnjega četrtletja 2008 do leta 2011 med večjimi v EU, tako, da je leta 2010 je dosegala raven relativne gospodarske razvitosti iz obdobja pred letom 2004, gospodarska aktivnost je v letu 2011 nazadovala za 0,2%, krčenje pa se bo nadaljevalo. Leta 2010 je Slovenija beležila 0,5 odstotne točke zaostanka za povprečno rastjo BDP držav članic EU, Bruto domači proizvod se je leta 2011 znižal za 0,2 % in je sledil že sicer nizki gospodarski rasti leta 2010 (1,4 %), saj se je znižanje domače potrošnje še poglobilo, nižja pa je bila tudi rast izvoza blaga in storitev, ki je tako ostal glavni dejavnik rasti.

Dejavniki zaostanka pri slovenskem gospodarskem okrevanju izhajajo pretežno iz domačega okolja, zlasti v povezavi z razmerami v gradbeništvu in v povezanih dejavnostih, z dostopnostjo do virov financiranja, javnofinančnimi razmerami in gibanji na trgu dela, ki ne vzpostavljajo razmer za okrevanje zasebne potrošnje in deloma izhaja tudi iz rasti izvoza.

Izvoz je glavni dejavnik okrevanja gospodarske aktivnosti, vendar se je zmanjševal zaradi upočasnjevanjem rasti v trgovinskih partnericah. Izvoz proizvodov in storitev je padel na povprečno vrednost iz leta 2008. Rast izvoza blaga in storitev je bila lani 6,8-odstotna, kar je 2,7 o. t. manj kot predhodno leto. V povezavi s spodbudami iz mednarodnega okolja in naraščajočimi proizvodnimi zmogljivostmi so se leta 2011 za 6,4 % povečale domače investicije v opremo in stroje, kar je preseglo rast v letu 2010 (za 2 o. t.).

Potrošnja gospodinjstev se zniževanju razpoložljivega dohodka in v razmerah povečane negotovosti od leta 2009 niža. Glavnina dohodkov gospodinjstev, ki izhaja iz plač, je bila namreč ob nadaljnjem zmanjševanju zaposlenosti in ob skromni realni rasti plač nižja kot leta 2010. Znižala se je tudi potrošnja države, in sicer za 0,9 %. V letu 2011 se je upočasnila tudi rast števila zaposlenih v sektorju država.

Leta 2010 je Slovenija zabeležila **neto priliv neposrednih tujih investicij** v višini 333,5 mio EUR, stanje vhodnih neposrednih tujih investicij pa se je povečalo za 2,2 %. Priliv je prenizek, da bi prispeval k prestrukturiranju in rasti slovenskega gospodarstva. Delež storitvenega sektorja se je okrepil, zmanjšal se je zaostanek za evropskim povprečjem z izjemo deleža tržnih storitev.

Država z izdatki in drugimi instrumenti močno podpira **investicijske aktivnosti**; v letih 2010 in 2011 so občutno padle. Bruto investicije so se leta 2009 nominalno nekoliko znižale, leta 2010 so se nominalno znižale kar za 106 mio EUR, vendar še vedno ostale na relativno visoki ravni iz leta 2007 (4,3 % BDP), ki je med najvišjimi med državami Evropske unije. V strukturi vseh izdatkov so predstavljale 8,6-odstotni delež, kar pa je precej nižje od deleža, doseženega leta 2007 (10,0 %). Do leta 2005 so se bruto investicije v povprečju gibale nekaj nad 3 % BDP letno, kasneje pa so začele zelo hitro naraščati. Glavni vzrok njihove hitre rasti so bila pridobljena sredstva evropskih strukturnih skladov, saj je Slovenija v finančni perspektivi 2007–2013 deležna visokih podpor.

Na najnižjo raven doslej je padla **zgodnja podjetniška aktivnost** zaradi počasnega okrevanja od gospodarske krize in težav v bančnem sistemu, v letu 2011 je znašala le 3,7%. Upadla je tudi celotna podjetniška aktivnost. Kljub zmanjšanju administrativnih bremen, predstavljajo oviro pri podjetništvu delovna zakonodaja, slaba učinkovitost sodstva in pomanjkanje dobrih praks v poslovnem okolju ter slab dostop do finančnih virov, ki pomemben zaviralni dejavnik okrevanja gospodarstva.

Slovenija je leta 2011 nadaljevala z aktivnostmi boljše priprave predpisov ter s programom odprave administrativnih ovir in zmanjševanja administrativnih stroškov. Na področju boljše priprave predpisov je leta 2010 sprejela Resolucijo o normativni dejavnosti. Programa za odpravo administrativnih ovir in zmanjšanje administrativnih bremen za 25 % do leta 2012 se izvaja po fazah, končni rok za realizacijo je maj 2013.

Srednjeročni potenciali za rast gospodarske aktivnosti ostajajo nizki, tudi zaradi upočasnitve tujega povpraševanja. Počasno okrevanje slovenskega gospodarstva je posledica javnofinančne situacije, finančnega okolja delovanja podjetij, zaostankov v konkurenčnosti in upočasnjene rasti tujega povpraševanja. Gospodarska kriza je tako izpostavila vpliv notranjih dejavnikov, ki zmanjšujejo konkurenčno sposobnost slovenskega gospodarstva in izvoza. Konkurenčnost omejujejo strukturni dejavniki, zaostanki na področju produktivnosti in visokotehnološkega izvoza. Dvig ravni tehnološke zahtevnosti in krepitev inovativnosti proizvodov ostajata pomemben izziv za izboljšanje produktivnosti in konkurenčnosti industrije.

Tabela 1: Ključni kazalniki gospodarske rasti, Slovenija 2009–2011

Realna rast v %	2009	2010	2011
Bruto domači proizvod	-8,0	1,4	-0,2
Izvoz (blago in storitve)	-17,2	9,5	6,8
Uvoz (blago in storitve)	-19,6	7,2	4,7
Zasebna potrošnja	-0,1	-0,7	-0,2
Bruto investicije v osnovna sredstva	-23,3	-8,3	-10,7
Državna potrošnja	2,9	1,5	-0,9

Vir: Nacionalni reformni program 2012-2013

Slovenija je v obdobju gospodarske krize nadaljevala s krepitvijo **dejavnikov inovacijske sposobnosti**: vlaganji v RRD, povečevanjem števila raziskovalcev v poslovnem sektorju, števila diplomantov naravoslovja in tehnologije, vlaganja v IKT. Ti krepijo konkurenčno sposobnost gospodarstva na dolgi

rok. Sredstva iz Strukturnih skladov za spodbujanje razvojno raziskovalnih dejavnosti in inovacij so omogočila izvajanje vrste pomembnih ukrepov, od katerih se pa lahko pričakujejo dolgoročni premiki.

Vlaganja v razvojno raziskovalne dejavnosti so leta 2010 dosegla najvišjo raven doslej. Kljub krizi so se izdatki povečevali in so leta 2010 predstavljali 2,11 % BDP, Slovenija je prvič presegla povprečje EU. To je posledica povečanih vlaganj poslovnega in javnega sektorja, ki predstavljajo dobro izhodišče za izboljšanje konkurenčnosti gospodarstva na daljši rok. Podjetja so leta 2010 v večji meri kot leto prej uveljavljala davčne olajšave za RRD. Vlaganja v raziskovalno razvojne dejavnosti omogočila rast skupnega števila raziskovalcev, kar odraža uspešnost spodbud s strani države, ki je tako odgovorila na povečane potrebe po raziskovalcih v javnem in poslovnem sektorju (program mladi raziskovalci in program mladi raziskovalci iz gospodarstva). Najhitreje je naraščalo število raziskovalcev poslovnega sektorja.

Število doktorjev znanosti se je leta 2010 povečevalo, pomemben dejavnik so spodbude (program mladi raziskovalci).

Število diplomantov s področja naravoslovja in tehnike je leta 2010 povečalo za 28,5 % glede na leto 2009, kar je povezano tudi z višjim deležem diplomantov bolonjskih študijev, saj je pri teh povprečni čas trajanja študija na prvi stopnji krajši kot pri starih programih.

Inovacijska aktivnost je blizu evropskega povprečja, učinkovitost vlaganj v inovacije pa je nizka. Inovacijsko aktivnih je okoli polovica podjetij, kar je rahlo pod povprečjem EU. Čeprav so vlaganja ključnega pomena za povečanje inovacijske aktivnosti, pa niso zadostna, zlasti v storitvenem sektorju, ki ustvari večino dodane vrednosti.

Leta 2010 je Slovenija vložila več **patentnih prijav** na milijon prebivalcev pri EPO kot leto prej, vendar ni zmanjšala visokega zaostanka za povprečjem. Vlaganja v informacijsko-komunikacijske tehnologije so dosegla povprečno raven v EU, so pa precej nižja kot v nekaterih novih članicah EU.

Resolucija o Raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011-2020 je najvišji strateški dokument na področju raziskav in inovacij. Izhaja iz sprejetih nacionalnih strateških dokumentov in določa izhodišča, cilje in financiranje na teh področjih ter kazalce za spremljanje učinkovitosti in uspešnosti izvajanja zastavljenih ciljev in ukrepov. Nova strategija je usmerjena k večji avtonomiji javnih raziskovalnih organizacij, ki bodo s povečanim institucionalnim financiranjem nosile tudi večjo odgovornost pri oblikovanju strategije. Poudarja tehnološke in netehnološke inovacije in opredeljuje ukrepe za vzpostavitev mreže podpornih institucij za podjetništvo ter posodobitev in večanje učinkovitosti izvajalskih institucij. Določa ukrepe za okrepitev človeških virov v gospodarstvu ter promocijo znanosti, podjetništva in kulture ustvarjalnosti v družbi ter izobraževanju. Z doseganjem ciljev se bo dvignila konkurenčnost gospodarstva, davčno in podporno okolje pa bo spodbudilo nova in višja vlaganja podjetij v razvoj in več ter predvsem bolj kakovostna delovna mesta.

Slovenija se je po letu 2009 pričela oddaljevati od strateških ciljev na področju **trga dela**. Padec gospodarske aktivnosti leta 2009 je sprožil prilagajanje trga dela predvsem z zmanjšanjem obsega zaposlenosti in povečevanje brezposelnosti. Po 2,3-odstotnem letnem zmanjšanju **števila delovno**

aktivnih v letih 2009 in 2012, je bil leta 2011 še 2,1-odstoten padec. Naraščanje **stopnje brezposelnosti** se je nadaljevalo, stopnja registrirane brezposelnosti je bila leta 2011 11,8 odstotna. Leta 2011 se je rast brezposelnosti žensk, mladih in oseb z nižjo ter srednjo izobrazbo umirila, močneje pa narašča (sicer nizka) stopnja brezposelnosti oseb s terciarno izobrazbo. Povečali so se strukturni problemi na trgu dela; na to kaže tudi stopnja zelo dolgotrajne brezposelnosti, ki je v drugem četrtletju 2011 znašala 1,8 % (za 0,5 o. t. več kot pred enim letom), kar je 0,7 o. t. več, kot je znašala pred krizo (drugo četrtletje 2008).

V začetku leta 2011 je v veljavo stopil nov Zakon o urejanju trga dela (ZUTD), ki je nadomestil Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, ki prinaša: širitev kroga upravičencev do denarnega nadomestila za čas brezposelnosti z nižanjem vstopnih pogojev za pridobitev pravice, povečanje višine denarnega nadomestila za primer brezposelnosti v prvih treh mesecih, podaljšanje trajanja denarnega nadomestila za osebe, starejše od 50 let in z več kot 25 let delovne dobe, vključenost v javna dela se všteva v obdobje zavarovanja, pravica brezposelnih oseb do opravljanja določenih oblik dela ob ohranitvi pravice do denarnega nadomestila za primer brezposelnosti itd.

Sprejet je bil Zakon s socialnem podjetništvu, katerega osnovno načelo je, da se v socialno podjetništvo vključujejo katere koli pravne osebe, katerih namen ustanovitve ni pretežno ali izključno pridobivanje dobička, so pa v pretežni meri ustanovljene za trajno proizvodnjo in prodajo proizvodov ali za zagotavljanje storitev na trgu na področjih in dejavnostih, ki so prepoznane kot družbeno koristne ali pa so ustanovljene z namenom, da za opravljanje takšnih dejavnosti zaposlujejo najbolj ranljive skupine ljudi na trgu dela.

Leta 2010 je bil pripravljen velik del predvidenih zakonskih sprememb na trgu dela, vendar so bili kar trije od sprejetih zakonov (Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, Zakon o malem delu in Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno) po referendumski presoji zavrženi. Do sedaj uveljavljene reforme so delovale v smeri večje varnosti dohodka, ne pa tudi v smeri večje prožnosti trga dela. Tudi tretji steber v konceptu varne prožnosti (aktivna politika zaposlovanja in vseživljenjsko učenje) še ne igra zadostne vloge.

Čeprav sta leta 2011 prenehala veljati intervencijska zakona za ohranjanje delovnih mest in se je **število brezposelnih** še nekoliko povečalo, je bilo število vključenih v programe aktivne politike zaposlovanja v primerjavi z letom 2010 manjše za 31,3 %. V zadnjem letu se je vključenost v vseživljenjsko učenje zmanjšala, nizki pa ostajata predvsem stopnji vključenosti starejših in nizko izobraženih. Velik izziv politike trga dela in oblikovanja varne prožnosti predstavlja problem močne segmentacije trga dela.

Razpoložljivi dohodek gospodinjstev se že tri leta zapored znižuje. Leta 2010 se je realno znižal za 0,2 %, leta 2011 pa še nekoliko bolj. V začetnem obdobju krize se je sicer nizka neenakost v slovenski družbi povečala. Stopnja tveganja revščine se je v letu 2010 povišala za 1,4 o. t. na 12,7 %, kar pomeni, da je pod pragom tveganja revščine živelo približno 254.000 oseb več kot leto prej pri skoraj vseh skupinah prebivalstva, najbolj pa pri ogroženih skupinah. Dohodkovna neenakost, merjena z razmerjem kvintilnih razredov in Ginijevim količnikom ostaja najnižja med vsemi državami EU. Negativne trende kažejo nekateri kazalniki družbene klime.

MDDSZ je v letu 2011 pripravilo osnutek Nacionalnega programa socialnega varstva za obdobje 2011-2020. Namen sistema socialnega varstva je omogočiti socialno varnost in socialno vključenost vseh državljanov in drugih prebivalcev. Država in lokalne skupnosti so v okviru politik socialnega varstva dolžne zagotavljati pogoje, v katerih posamezniki lahko, v povezavi z drugimi osebami v družinskem, delovnem in bivalnem okolju, ustvarjalno sodelujejo in uresničujejo svoje razvojne možnosti ter s svojo dejavnostjo dosegajo raven kakovosti življenja, ki je primerljiva s kakovostjo življenja drugih prebivalcev Slovenije in ustreza merilom človeškega dostojanstva. Osnutek NPSV opredeljuje tudi ukrepe in aktivnosti za doseganje zastavljenih ciljev 2020, med katerimi omenja tudi ukrepe za bolj učinkovito črpanje evropskih sredstev za programe in ukrepe na socialnem področju tako na nacionalni kot na lokalnih ravneh.

V Sloveniji je velik deleža prebivalstva z dokončano srednjo šolo, se pa kažejo pomanjkljivosti z vidika **kakovosti izobraževanja**: poslabšanje rezultatov na področju naravoslovja in matematike, premajhno število diplomantov naravoslovja in tehnike in premajhna učinkovitost vlaganj v izobraževanje in strukturna neskladja med ponudbo in povpraševanjem po diplomantih. Vključenost mladih v srednješolsko in terciarno izobraževanje je na visoki ravni. Struktura vpisanih v srednje šole se spreminja v smeri povečevanja deleža vpisanih v tehniške ter druge strokovne programe. Posamezna merila kakovosti terciarnega izobraževanja kažejo na skromen napredek: problem je nizka učinkovitost študija, a je uvajanje bolonjskih študijev pripevalo k skrajšanju trajanja študija.

V Sloveniji je delež mladih, starih 18-24 let, z največ nižjo srednješolsko izobrazbo in ki niso vključeni v nadaljnje izobraževanje ali usposabljanje, v letu 2011 znašal 4,2 %. Ta delež je v primerjavi z letom 2007, ko je znašal 4,1 %, nekoliko zrasel.

V letu 2011 je bila sprejeta Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011-2020, ki predvideva povečanje deleža javnih izdatkov za terciarno izobraževanje v primerjavi z BDP in povečanje izdatkov za izobraževalne ustanove na udeleženca, s čimer bi omogočili pogoje za bolj kakovosten študijski proces. Resolucija predvideva tudi vzpostavitev sistema financiranja visokošolskih zavodov, tako da bo spodbujal razvoj in upošteval elemente kakovosti.

Ena od spodbud za mlade na področju izobraževanja je tudi marca 2011 sprejeta sprememba Zakona o štipendiranju iz leta 2006, katere namen je uvesti takšno štipendijsko politiko, ki bo zagotavljala enakopravne možnosti srednješolcem in drugim študentom v vseh socialnih kategorijah in spodbujala nadarjene študente. Na ta način bi se razvijale tudi različne oblike interakcij med štipendisti in delodajalci prek sistema kadrovskega štipendij.

Zaradi potrebe po uskladitvi potreb na trgu dela in strokovnih znanj je Slovenija usmerila pozornost uvajanju karijerne poklicne orientacije v celoten sistem izobraževanja. Za spodbujanje poklicnega svetovanja je bila vzpostavljena medresorska delovna skupina za svetovanje o vseživljenjskem učenju, za informiranje o prihodnjih poklicnih in izobraževalnih poteh je bilo uvedeno sistematično izobraževanje svetovalcev in učiteljev v šolah.

Regionalne razlike v bruto domačem proizvodu na prebivalca so kljub povečanju leta 2009 ostajale relativno nizke. Ob znižani gospodarski aktivnosti v vseh regijah leta 2009 se je povečal razkorak med ekonomsko šibkejšimi regijami in slovenskim povprečjem, kot tudi razkorak med ekonomsko

najrazvitejšo osrednjeslovensko in ostalimi regijami. Tudi zmanjševanje zaostajanja za evropskim povprečjem se je prekinilo v vseh slovenskih regijah. Kljub povečanju ostajajo regionalne razlike med manjšimi v primerjavi z državami EU. Po višini BDP na prebivalca izstopa osrednjeslovenska regija, ki slovensko povprečje presega kar za več kot 40 % in tudi v strukturi bruto dodane vrednosti je njen prispevek skoraj 37 %. Pomurska in zasavska regijo se po BDP na prebivalca med statističnimi regijami uvrščata najnižje.

Stopnja registrirane brezposelnosti se je leta 2011 povišala v vseh regijah, regionalne razlike v stopnji registrirane brezposelnosti pa so se ob tem zmanjšale. Stopnja registrirane brezposelnosti se je bolj povišala v regijah s podpovprečno stopnjo, kar je privedlo do zmanjšanja regionalnih razlik. Edina regija, ki je leta 2011 zmanjšala stopnjo registrirane brezposelnosti in obenem tudi razkorak do slovenskega povprečja, je pomurska. Kljub temu je stopnja brezposelnosti v tej regiji še vedno najvišja in dvakrat presega regijo z najnižjo stopnjo (gorenjsko), slovensko povprečje pa presega za 1,5-krat. V pomurski regiji je tudi struktura brezposelnih še vedno zelo neugodna, saj ima enega izmed najvišjih deležev dolgotrajno brezposelnih, brezposelnih z nizko izobrazbo in brezposelnih zaradi stečajev. **Strukturna neskladja na trgu dela** so visoka predvsem v podravski regiji, kjer so se leta 2010 še povečala. Med regijami že vrsto let obstajajo velike razlike v strukturnih neskladjih na trga dela, merjenih z razmerjem med stopnjo registrirane brezposelnosti in stopnjo prostih delovnih mest. V podravski regiji so najvišja, najnižja pa so v notranjsko-kraški, goriški in gorenjski regiji. Leta 2010 se je v nekaterih regijah (obalno-kraška, gorenjska, notranjsko-kraška, spodnjeposavka in zasavska) nadaljeval proces, ki se je začel že leta 2009 in je v času neugodnih gospodarskih razmer pričakovan – povečala se je stopnja registrirane brezposelnosti in hkrati znižala stopnja prostih delovnih mest. Strukturna neskladja na trgu dela so se leta 2010 pokazala predvsem v podravski in koroški regiji, kjer se je kljub povečanju stopnje prostih delovnih mest stopnja brezposelnosti še nadalje povečala. V ostalih regijah se je v primerjavi z letom 2009 stopnja brezposelnosti povečala, stopnja prostih delovnih mest pa ostala nespremenjena. Leta 2011 so se neskladja na trgu dela še nadalje povečala, saj se je ob povečanju stopnje brezposelnosti (z izjemo pomurske), v vseh regijah povečala tudi stopnja prostih delovnih mest.

Postopno naraščanje deleža delovnih mest in prebivalstva v osrednjeslovenski regiji se nadaljuje. V osrednjeslovenski regijo je delež delovno aktivnega prebivalstva po kraju dela za dobro petino višji kot delež delovno aktivnega prebivalstva po kraju bivanja. Večjo ponudbo delovnih mest potrjujejo tudi migracijski tokovi. Osrednjeslovenska regija je leta 2010 zabeležila največji selitveni prirast. Več odselitev kot priselitev je bilo iz zasavske regije, ki je imela tudi najnižji (negativni) selitveni prirast na 1.000 prebivalcev (-8,5).

Vlada se je na ekonomske in socialne posledice gospodarske krize v ekonomsko šibkejših regijah odzvala z ukrepi regionalne politike. Ker je bila pomurska regija prva, kjer je zaradi krize začela močno naraščati brezposelnost, so ukrepi regionalne politike posegli najprej v to regijo. Po sprejetju Zakona o razvojni podpori pomurski regiji v obdobju 2010–2015 se je dejansko izvajanje ukrepov začelo s Programom spodbujanja konkurenčnosti pomurske regije v obdobju 2010–2015 (v nadaljevanju Program Pomurje 2015) v februarju 2010. Zakon opredeljuje štiri ukrepe za razvojno podporo pomurski regiji, od katerih predstavljajo prvi trije intervencijo v obliki finančnih in fiskalnih ugodnosti, četrti ukrep pa je horizontalen in usmerjen v prednostno obravnavo pomurske regije v nekaterih ključnih

programih kohezijske politike EU, ki se izvajajo v Sloveniji. S sprejetjem novega Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja je za območja z visoko brezposelnostjo tudi sistemsko urejeno sprejemanje in izvajanje ukrepov razvojne podpore takim območjem. Tako je vlada leta 2011 sprejela še Program spodbujanja konkurenčnosti Pokolpja v obdobju 2011–2016 . V zaostrenih gospodarskih razmerah so poleg finančnih sredstev lastne regionalne politike izjemno pomembna sredstva kohezijske politike.

Poleg težav v gospodarstvu, se je kriza močno odrazila tudi v likvidnostnih težavah lokalnih skupnosti. V tem kontekstu je potrebno še posebej izpostaviti spremembo Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2008 in 2009 (Ur.l. RS, št. 26/09), ki je v spremembi 22. člena (5. odstavek) omogočil možnost plačila investicijskih transferov, ki se plačujejo po posameznih situacijah občinam in posrednim proračunskim uporabnikom, en dan pred dnevom plačila občine ali posrednega proračunskega uporabnika izvajalcu, če občina ali posredni proračunski uporabnik predloži popolno dokumentacijo za izplačilo iz proračuna 30 dni pred dnevom plačila izvajalcu.

Glede na opisane družbenogospodarske okoliščine se je Vlada RS v letu 2010 zavzela za **spremembe operativnih programov**.

Na podlagi teh izhodišč je organ upravljanja v maju 2010 pripravil predlog sprememb OP RR ter **OP ROPI**, v okviru katerega je bilo del sredstev razvojne prioritete 3 – Prometna infrastruktura – ESRR v višini 58,5 mio EUR prerazporejenih na OP RR. Po omenjeni prerazporeditvi celotna vrednost OP ROPI znaša 1,577 milijarde EUR. Po posredovanju dodatnih informacij in pojasnitev Republike Slovenije v novembru 2010 in marcu 2011 je Evropska Komisija dne 14.4.2011 izdala Sklep št. C(2011)2637 o spremembi Odločbe K(2007)4081 o sprejetju OP ROPI, s katero so bile omenjene spremembe tudi potrjene. Glede na stopnjo pripravljenosti in posledično izvedljivosti projektov na posamezni razvojni prioriteti je bila v okviru spremembe OP ROPI potrjena tudi prerazporeditev sredstev Kohezijskega sklada med posameznimi razvojnimi prioritetami. Višina sredstev Kohezijskega sklada se je tako na razvojni prioriteti 5 - varstvo okolja - področje voda povečala za dobrih 67 mio EUR in na razvojni prioriteti 7 - tehnična pomoč za 3 mio EUR, na račun 2. in 4. razvojne prioritete.

V **OP RR** se je s spremembami, potrjenimi s Sklepom Komisije o spremembi Odločbe K(2007)4080 o sprejetju operativnega programa "Krepitev regionalnih razvojnih potencialov" pomoči Skupnosti Evropskega sklada za regionalni razvoj, ki spada pod cilj konvergenca v Sloveniji CCI 2007SI161PO001 z dne 19.4.2011, skupni obseg razpoložljivih sredstev za namen izboljšanja konkurenčnosti podjetij in raziskovalno odličnost od 23,5 % povečal na 35,9 % operativnega programa, to je od 473 mio EUR na 748 mio EUR oz. za 58 %. Polega že omenjenega prenosa z OP ROPI (30 mio EUR), so bila prenesena sredstva z PU 3.2. »Mreženje kulturnih potencialov« (8,5 mio EUR) in z PU »Gospodarsko-razvojno-logistična središča«.

Zaostrene javnofinančne razmere so povod za odločitev o dodelitvi sredstev namenjeni socialni infrastrukturi. Za namen izgradnje mreže urgentnih centrov se je namenilo 30 mio EUR pravic porabe

in sicer v okviru nove PU OP RR, »Mreža urgentnih centrov«; skladno je dopolnjen tudi cilj razvojne prioritete v spremenjenem OP RR, ki se zdaj glasi: »Koncentracija znanja in razvojne infrastrukture za dvig konkurenčnosti gospodarstva in blaginjo prebivalstva.«

Ocena ustvarjenih bruto delovnih mest je bila pripravljena v času gospodarske konjunktуре in optimističnih pričakovanj o nadaljnjih trendih v gospodarstvu. Z razmahom svetovne krize so se pričakovane vrednosti izkazale kot težko dosegljive. Vpliv na ustvarjena bruto delovna mesta je bilo tako potrebno posledično v okviru razvojnih prioritet ena in dva zmanjšati, v okviru četrte razvojne prioritete razvoj regij pa izločiti.

V spremenjenem OP RR sta bili vključeni tudi razširjeni predstavitvi in utemeljitvi projekta Novogradnja Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo in Fakultete za računalništvo in informatiko in projekta Narodne in univerzitetne knjižnice.

V okviru razmejevanja ukrepov med razvojno prioriteto 4 »Razvoj regij« in OP ROPI je tekst natančneje strukturiran. Prav tako je bila v okviru opisa nove PU »Gospodarska in izobraževalna infrastruktura« popravljena dikcija glede razmejevanja s razvojno prioriteto 4 »Razvoj regij«. Tekst glede dopolnjevanja z Operativnim programom razvoja človeških virov 2007-2013 v OP RR je bil dopolnjen, prav tako pa tudi dopolnjevanje z Programom razvoja podeželja 2007-2013.

B. DOSEŽKI IN PRIHODNJA PRIČAKOVANJA

2. Napredek k ciljem Nacionalnega strateškega referenčnega okvirja

2.1. Napredek k ciljem NSRO z vidika stopnje doseganja kazalnikov, opredeljenih v NSRO

Splošna usmeritev NSRO je »Izboljšanje blaginje prebivalcev Slovenije s spodbujanje gospodarske rasti, ustvarjanjem delovnih mest in krepitevijo človeškega kapitala ter zagotavljanjem uravnoveženega in skladnega razvoja, še posebej med regijami.

Tabela 2: Kazalniki na ravni NSRO

KAZALNIK	IZHODIŠČNO STANJE	VIR	CILJ KONEC OBDOBJA	STANJE 2009	STANJE 2011
UČINEK					
Dolžina novozgrajenih in posodobljenih cest		CIS	83 km	37,05 km	52,75 km
Dolžina novozgrajenih in posodobljenih železniških prog		CIS	169 km	0 km	23,7 km
REZULTAT					
Delež inovativnih podjetij v Sloveniji	21%	SURS	44%	50,3%	49,4%
Delež zaposlenih s krajšim delovnim časom v skupni zaposlenosti	10,1%	EURO-STAT	15%	9,7%	9,1%
Delež prenovljenih javno veljavnih programov izobraževanja in usposabljanja	5%	CIS	100%	0%	41%
Število komunalno opremljenih aglomeracij	0	CIS	70	19	67
VPLIV					
Prispevek NSRO k letni rasti BDP (v odstotnih točkah glede na rast brez sredstev NSRO - povprečje obdobja)		model	0,75 odst. točke	n.p.*	
Novo ustvarjena neto delovna mesta kot posledica NSRO		model	27.500	n.p.*	
Bruto ustvarjena delovna mesta	0	CIS	33.900	6.545	26.227
Povečanje stopnje zaposlenosti kot posledice NSRO	65,9%	model	+ 1,7 odst. točke	n.p.*	
Zmanjšanje stopnje registrirane nezaposlenosti kot posledice NSRO	10,2%	model	- 2,2 odst. točki	n.p.*	
Razlika med žensko in moško stopnjo registrirane nezaposlenosti	3,6 odstotne točke	SURS/ZRSZ	- 10%	1,8 o.t. točke	1,1 o.t.
Koeficient variacije "Indeksa razvojne ogroženosti"	34,2	UMAR	34,2	33,8	34,8

Kazalniki opredeljeni v NSRO kažejo napredek k splošni usmeritvi in specifičnim tematskim ciljem NSRO. Iz doseženih vrednosti je razvidno, da je izvajanje še v teku ter vpliv družbenogospodarskih okoliščin orisanih v prvem poglavju, kakor tudi znaten napredek v primerjavi z letom 2009.

Dosežki prikazani po petih splošnih ciljih kohezijske politike so:

1. Spodbujanje podjetništva, inovativnosti in tehnološkega razvoja

K doseganju cilja posebno prispevajo tiste naloge OP RR in OP RČV, ki krepijo dejavnike inovacijske sposobnosti: vlaganja v razvojno raziskovalnih dejavnosti, povečevanje števila raziskovalcev, posebno v poslovnem sektorju, povečevanje števila diplomantov naravoslovja in tehnologije, raven dostopa in uporabe IKT. Kljub družbeno gospodarskim okoliščinam so se vlaganja poslovnega in javnega sektorja v raziskovalno razvojne dejavnosti povečevala od leta 2007 dalje, kar se odraža v povečanju deleža inovacijsko aktivnih podjetij v Sloveniji na preko 49%.

2. Izboljšati kvaliteto sistema izobraževanja in usposabljanja ter raziskovalno razvojne dejavnosti
Poleg povečanja deleža inovativnih podjetij v Sloveniji, je odgovarjajoč kazalnik za doseganje drugega cilja tudi delež prenovljenih javno veljavnih programov izobraževanja in usposabljanja. Kazalnik se približuje cilju; med letoma 2009 in 2011 se je vrednost močno povečala. K doseganju tega cilja NSRO dosegamo z izvajanjem OP RČV in OP RR. Učinki izvajanja se kažejo tudi v povečanju deleža raziskovalcev v gospodarstvu med vsemi raziskovalci in sicer za 5%.

3. Izboljšati fleksibilnost trga dela ob zagotavljanju varnosti zaposlitve še posebej z ustvarjanjem delovnih mest ter spodbujanjem socialne vključenosti.

Tretji cilj NSRO v pretežni meri dosegamo z izvajanjem OP RČV, doseganje tega cilja pa je močnejše prizadel vpliv finančne in gospodarske krize. V aktivnosti namenjenih doseganju tretjega splošnega cilja je bilo v Sloveniji vključenih preko 290.000 oseb, ustvarjenih pa je bilo več kot 26.227 (24.092 za OP RČV) novih delovnih mest. Slovenija se je sicer zaradi krize oddaljila od ciljev na področju trga zaposlenosti. Kazalnik razlike med žensko in moško stopnjo registrirane nezaposlenosti se je približal cilju, vendar zato, ker je kriza bolj prizadela delovna mesta za moške kot za ženske.

Delež zaposlenih s krajšim delovnim časom v skupni zaposlenosti se je zmanjšal, kar je posledica prenehanju izplačila subvencij po Zakonu o subvencioniranju polnega delovnega časa, ki je potekalo do septembra 2010.

Aktivnosti v okviru tega cilja pa so do neke mere blažile vpliv krize na povečanje stopnje zaposlenosti in stopnje registrirane nezaposlenosti, torej so pomagala ohranjati delovna mesta, kar so potrdile ugotovitve vrednotenja trga dela.

Kazalnika novo ustvarjena neto delovna mesta kot posledica NSRO in zmanjšanje stopnje registrirane nezaposlenosti kot posledice NSRO bosta ocenjena v okviru vrednotenja načrtovanega za leto 2013.

4. Zagotoviti možnosti za rast z zagotavljanjem trajnostne mobilnosti, izboljšanja kakovosti okolja in ustrezne infrastrukture

Pri kazalniku dolžina novozgrajenih in posodobljenih cest je opazen znaten napredek. Cilj je dosežen v 63,5% odstotkih, zgrajenih in posodobljenih je preko 52 km cest. Projekti na področju državnih cest časovno zaostajajo pri izvedbi, zaradi različnih razlogov: umeščanje v prostor in ter pridobivanje zemljišč. Vključeni so tudi novi projekti, ki zagotavljajo prispevek k ciljem še do konca obdobja.

Kazalnik kaže na pomemben premik k povečanju pretočnosti in varnosti prometa, notranjo prometno povezanost in povezanost v mednarodne prometne tokove. Na področju železniške infrastrukture je doseganja kazalnika še vedno nizko, saj je dokumentacija za obsežne projekte v pripravi. Kazalnik doseganja izboljšanja kakovosti okolja in ustrezne infrastrukture je število komunalno opremljenih aglomeracij; k vrednosti pa prispeva izvajanje OP ROPI in OP RR. Cilj je skoraj dosežen, čeprav projekti za odvajanje in čiščenje odpadne vode v aglomeracijah z obremenjenostjo nad 2000 PE, ki se izvajajo v okviru OP ROPI še niso vključeni, ker še niso zaključeni.

5. Skladen razvoj regij

Cilj skladnega regionalnega razvoja, ki ga dosegamo z izvajanjem vseh treh OP-jev, na ravni NSRO spremljamo s kazalnikom koeficient variacije "Indeksa razvojne ogroženosti", ki se izračunava na osnovi kazalnikov regionalne razvitosti, prebivalstva, trga dela, izobrazbe, okolja, in krajine. Cilj za NSRO je zaustavitev negativnega trend povečanja regionalnih razlik, torej, da se bi se koeficient variacije ohranil na ravni iz leta 2007. Na koeficient variacije so vplivali povečanje stopnje brezposelnosti, slabši BDP na prebivalca glede na povprečje za Slovenijo – dejavniki, ki so bili podvrženi vplivom krize - ter poslabšanje indeksa staranja, zato se je nekoliko povečal, vendar ocenjujemo, da se je zaradi prispevka kohezijske politike povečal manj, kot bi se v odsotnosti izvedenih aktivnosti.

Tabela 3: Ključni kazalniki za OP ROPI in OP RR

Šifra ključnega kazalnika	Ključni kazalnik	Izhodiščna vrednost	Načrtovana vrednost	Dosežena vrednost 31.12. 2011
01	Število novo ustvarjenih bruto delovnih mest	0	4.210	2.135
04	Število podprtih zasebnih raziskovalno-razvojnih projektov	8	230	476
07	Število podprtih projektov majhnih in srednjih podjetij	145	800	2.034
08	Število podprtih projektov majhnih in srednjih podjetij v novonastalih podjetjih (sklad tveganega kapitala)	0	21	8
10	Spodbujena zasebna vlaganja v podprtih projektih (mio. €)	53	615	991
11	Število podprtih projektov e-storitev in e-vsebin	0	30	50
12	Povečanje števila prebivalcev z možnostjo dostopa do širokopasovnega priključka kot posledica sofinanciranih aktivnosti	0	30.000	39.573
13	Število projektov - promet	0	38	19
14	Dolžina novozgrajenih cest v km	0	9	0
15	Dolžina novozgrajenih AC odsekov na vseevropskih omrežjih – TEN v km	0	52	52

Strateško poročilo o izvajanju Nacionalnega strateškega referenčnega okvira v Sloveniji
za obdobje 2007-2013 za leto 2012

16	Dolžina posodobljenih cest v km	0	23	0
17	Dolžina novozgrajenih železniških prog v km	0	11	0
18	Dolžina novozgrajenih železniških prog, ki se nahajajo na vseevropskih omrežjih – TEN v km	0	11	0
19	Dolžina posodobljenih železniških prog, ki se nahajajo na vseevropskih omrežjih - TEN v km	0	158	24
20	Nižji časovni stroški na leto zaradi izvedenih investicij v AC v mio EUR	0	51	40
24	Povečanje proizvedene energije iz obnovljivih virov (v GWh)	0	355	106
25	Število prebivalcev, ki bo deležno boljše in varnejše oskrbe s pitno vodo	0	370.000	70.282
26	Povečanje števila prebivalcev, priključenih na javni kanalizacijski sistem	0	210.000	30.219
27	Število sofinanciranih projektov izgradnje regionalnih centrov za ravnanje z odpadki	0	6	6
29	Površina prenovljenih in saniranih degradiranih območij namenjenih gospodarskemu razvoju km ²	2	6	0
30	Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (CO ² ekv. v tisoč ton)	0	349	27
31	Število projektov s področja preprečevanja tveganj	0	3	1
32	Število prebivalcev, ki bo imelo korist od ukrepov zmanjšanja škodljivega delovanja voda	0	660.000	0
34	Število podprtih projektov s področja turizma	12	125	144
35	Število novo ustvarjenih delovnih mest v turizmu	0	1.000	611
38	Število delujočih urgentnih centrov	1	10	0

Cilji so doseženi pri kazalnikih:

- število podprtih zasebnih raziskovalno-razvojnih projektov,
- število podprtih projektov majhnih in srednjih podjetij,
- spodbujena zasebna vlaganja v podprtih projektih,
- število podprtih projektov e-storitev in e-vsebin,
- povečanje števila prebivalcev z možnostjo dostopa do širokopasovnega priključka kot posledica sofinanciranih aktivnosti,
- dolžina novozgrajenih AC odsekov na vseevropskih omrežjih - TEN,
- število sofinanciranih projektov izgradnje regionalnih centrov za ravnanje z odpadki in
- število podprtih projektov s področja turizma.

Zaostanku pri napredku k ciljem za kazalnike projektov za promet so odraz težav pri pridobivanju zemljišč ter postopkih izvajanja javnega naročanja (pritožbeni postopki), težav pri pripravi projektne in investicijske dokumentacije za večje infrastrukturne projekte, težav pri zagotavljanju sredstev za lastno udeležbo sofinanciranja projektov, dolgotrajnih administrativnih postopkov ter stečajev, likvidacij in likvidnostne težave izbranih izvajalcev projektov na področju gradbeništva zaradi gospodarske krize.

- Dolžina novozgrajenih cest in dolžina posodobljenih cest v km: projekti na področju državnih cest časovno zaostajajo pri izvedbi zaradi težav pri umeščanju v prostor ter pridobivanju zemljišč.
- Dolžina novozgrajenih železniških prog v km, dolžina novozgrajenih železniških prog, ki se nahajajo na vseevropskih omrežjih – TEN, dolžina posodobljenih železniških prog, ki se nahajajo na vseevropskih omrežjih – TEN v km: Izvedba projektov na področju železniške infrastrukture časovno zaostaja, predvsem zaradi projektiranja in pridobivanja investicijske dokumentacije, ki pa je bilo do konca leta 2011 v večji meri zaključeno. Za vse projekte s področja železniške infrastrukture, razen za projekt Rekonstrukcija, elektrifikacija in nadgradnja proge Pragersko-Hodoš – 2. faza: Modernizacija nivojskih prehodov in izvedba podhodov na postajah, je bila na Organu upravljanja posredovana vloga ali študija izvedljivosti v letu 2011 in so postale predmet pregleda in ocenjevanja s strani pobude Jaspers in Organa upravljanja. Večina projektov je v zaključni fazi projektiranja in priprave investicijske dokumentacije. Za pospešitev izvajanja projekta Gradnja nove železniške povezave Divača–Koper je bila ustanovljena posebna delovna skupina, izvajajo pa se tudi redne tedenske koordinacije za projekt.

Kazalnikov so vezani na operacije, ki se niso pričele ali pa so še v izvajanju in zato večji prispevek k doseganju cilja še pričakujemo v prihodnjih letih so naštetih spodaj.

- Število novo ustvarjenih bruto delovnih mest: k vrednosti kazalnika še pripevajo projekti OP RČV in OP RR, ki so načrtovani ali v izvajanju.
- Število podprtih projektov majhnih in srednjih podjetij v novonastalih podjetjih (sklad tveganega kapitala): v letu 2011 je bil zaključen javni razpis za kapitalske naložbe v zasebne družbe tveganega kapitala, izbranih je bilo 7 družb in oblikovan enoten revolving sklad za izvajanje različnih inštrumentov za finančno podporo inovativnim start-up podjetjem in obstoječim podjetjem s potencialom rasti. Izvedenih 8 naložb tveganega kapitala v MSP.
- Povečanje proizvedene energije iz obnovljivih virov in zmanjšanje emisij toplogrednih plinov: nadaljuje se izvajanje operacij individualnih sistemov ogrevanja na lesno biomaso in operacij daljinskega ogrevanja, izbranih na osnovi javnih razpisov iz leta 2011.
- Število prebivalcev, ki bo deležno boljše in varnejše oskrbe s pitno vodo: izvajajo se projekti Trajnostna oskrba prebivalstva s pitno vodo in varovanje vodnih virov, Varovanje vodnega vira Mrzlek, Oskrba s pitno vodo na območju Haloz, Oskrba s pitno vodo v porečju Dravinje – Slovenska Bistrica in Oskrba s pitno vodo na območju SV Slovenije – SZ Slovenske gorice. Pri ostalih potrjenih projektih pa so se izvajala aktivnosti za izvedbo javnih naročil. Evropska Komisija je izdala sklep za velik projekt Celovita oskrba s pitno vodo v Šaleški dolini. Vrednost se bo, zaradi dinamike izvajanja projektov, znatno povečala v letu 2013.
- Povečanje števila prebivalcev, priključenih na javni kanalizacijski sistem: h kazalniku prispevata OP RR in OP ROPI. V okviru OP RR se je z zaključkom dela operacij v leto 2011 število

prebivalcev, ki bodo priključeni na kanalizacijski sistem v aglomeracijah manjših od 2000 PE povečalo za preko 17.000 na skupno več kot 30.000 prebivalcev. V letu 2011 se je v okviru OP ROPI odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda gradnja izvajala. Projekti še niso zaključeni, zato OP ROPI še ne prispeva k vrednosti kazalnika. Pri ostalih potrjenih projektih so se v letu 2011 izvajale aktivnosti za izvedbo javnih naročil. V letu 2012 pa se nadaljuje s pripravo projektne in investicijske dokumentacije ter vlog za potrditev pomoči projekta, zato se bo vrednost hitreje bližala načrtovani vrednosti.

- Število projektov s področja preprečevanja tveganj in število prebivalcev, ki bo imelo korist od ukrepov zmanjšanja škodljivega delovanja voda: na projektu Nadgradnja sistema za spremljanje in analiziranje stanja vodnega okolja v Sloveniji se izvajajo dela in javna naročila za izbiro izvajalcev del ali storitev. Na ostalih projektih na porečjih Savinje in Drave se izvajajo aktivnosti povezane s pripravo projektne in investicijske dokumentacije ter vloge za potrditev pomoči, izpeljava javnih naročil za oddajo del te pričetek del.
- Število novo ustvarjenih delovnih mest v turizmu: cilj je dosežen v 61% zaradi narave operacij, kjer gre za gradbena dela, se pa prve zaposlitve pričakujejo po zaključku del, cilj pa bo predvidoma dosežen do konca leta 2015.
- Število delujočih urgentnih centrov: potrjeni sta dve operaciji, kazalniki pa še niso merljivi, ker še niso bile izvedene. Nadaljujejo se aktivnosti priprave vlog, izpeljava javnih naročil za oddajo del ter pričetek del.

2.2 Napredek k ciljem, opredeljenih v operativnih programih

2.2.1 Spremembe ciljev opredeljenih v operativnih programih

Kot je podrobno opisano v prvem poglavju, je Slovenija leta 2010 pristopila k spremembi operativnih programov.

Evropska komisija je dne 14.4.2011 sprejela Sklep Komisije št. C(2011) 2637 o spremembi Odločbe K(2007)4081 o sprejetju operativnega programa "Razvoj okoljske in prometne infrastrukture".

Evropska komisija je dne 19.4.2011 sprejela Sklep o spremembi Odločbe K(2007)4080 o sprejetju operativnega programa "Krepitev regionalnih razvojnih potencialov" pomoči Skupnosti Evropskega sklada za regionalni razvoj, ki spada pod cilj konvergenca v Sloveniji CCI 2007SI161PO001.

Ustrezno so bili spremenjeni tudi cilji in kazalniki za oba operativna programa, sprejete spremembe so prikazane v spodnji tabeli.

Tabela 4: Spremenjeni kazalniki na ravni OP ROPI in OP RR

KAZALNIK	CILJ	DOSEŽENA VREDNOST 31.12.2011	OPIS SPREMEMBE
Km novozgrajenih in posodobljenih železniških prog na vseevropskih omrežjih – TEN	169 km	23,7 km	Znižana ciljna vrednost z 215 na 169 s spremembo OP ROPI; Sklep Komisije št. C(2011) 2637 o spremembi Odločbe K(2007)4081 o sprejetju operativnega programa "Razvoj okoljske in prometne infrastrukture" z dne 14.4.2011.
Povečanje blagovnega prometa prepeljanega po železnici (v milijonov ton-km)	4350	0	Znižana ciljna vrednost s spremembo OP ROPI; Sklep Komisije št. C(2011) 2637 o spremembi Odločbe K(2007)4081 o sprejetju operativnega programa "Razvoj okoljske in prometne infrastrukture" z dne 14.4.2011.
Nižji časovni stroški na leto zaradi izvedenih investicij v ceste, vključno z AC (v mio EUR)	50,5	40,02	Znižana ciljna vrednost z 83 na 50,2 s spremembo OP ROPI; Sklep Komisije št. C(2011) 2637 o spremembi Odločbe K(2007)4081 o sprejetju operativnega programa "Razvoj okoljske in prometne infrastrukture" z dne 14.4.2011.
Povečanje zmogljivosti kontrola zračnega prometa (v premikih na uro)	22	0	Kazalnik umaknjen s spremembo OP ROPI; Sklep Komisije št. C(2011) 2637 o spremembi Odločbe K(2007)4081 o sprejetju operativnega programa "Razvoj okoljske in prometne infrastrukture" z dne 14.4.2011.
Število komunalno opremljenih aglomeracij (z obremenjenostjo nad 2000 PE) opremljenih z odvajanjem in čiščenjem	40	0	Ni izraženo v % ampak v absolutnem številu, torej namesto 95% zdaj 40 aglomeracij, s spremembo OP ROPI; Sklep Komisije št. C(2011) 2637 o spremembi Odločbe K(2007)4081 o sprejetju operativnega programa "Razvoj okoljske in prometne infrastrukture" z dne 14.4.2011.

Strateško poročilo o izvajanju Nacionalnega strateškega referenčnega okvira v Sloveniji
za obdobje 2007-2013 za leto 2012

Število podprtih podjetij	435	710	Znižana ciljna vrednost s 625 na 435 s spremembo OP RR; Sklep Komisije o spremembi Odločbe K(2007)4080 o sprejetju operativnega programa "Krepitev regionalnih razvojnih potencialov" pomoči Skupnosti Evropskega sklada za regionalni razvoj, ki spada pod cilj konvergenca v Sloveniji CCI 2007SI161PO001 z dne 19.4.2011.
Nove komunalno opremljene površine ter sanirana degradirana območja namenjena gospodarskemu razvoju (v ha)	2100	0	Kazalnik umaknjen s spremembo OP RR; Sklep Komisije o spremembi Odločbe K(2007)4080 o sprejetju operativnega programa "Krepitev regionalnih razvojnih potencialov" pomoči Skupnosti Evropskega sklada za regionalni razvoj, ki spada pod cilj konvergenca v Sloveniji CCI 2007SI161PO001 z dne 19.4.2011.
Število novo ustvarjenih delovnih mest	5.210	2.135	Znižana ciljna vrednost s 11.600 na 5.210 s spremembo OP RR; Sklep Komisije o spremembi Odločbe K(2007)4080 o sprejetju operativnega programa "Krepitev regionalnih razvojnih potencialov" pomoči Skupnosti Evropskega sklada za regionalni razvoj, ki spada pod cilj konvergenca v Sloveniji CCI 2007SI161PO001 z dne 19.4.2011.
Število novih inovacij in patentov	180	549	Zvišana ciljna vrednost z 150 na 180 s spremembo OP RR 2010; Sklep Komisije o spremembi Odločbe K(2007)4080 o sprejetju operativnega programa "Krepitev regionalnih razvojnih potencialov" pomoči Skupnosti Evropskega sklada za regionalni razvoj, ki spada pod cilj konvergenca v Sloveniji CCI 2007SI161PO001 z dne 19.4.2011.

2.2.1. Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture

Tabela 5: Kazalniki na ravni OP ROPI

KAZALNIK	IZHODIŠČNO STANJE	VIR	CILJ KONEC OBDOBJA	STANJE 2009	STANJE 2011
UČINEK					
Dolžina novozgrajenih in posodobljenih cest (v km)	0	CIS	83	37,05	52,75
Dolžina novozgrajenih in posodobljenih železniških prog na vseevropskih omrežjih – TEN (v km)	0	CIS	169	0	23,7
REZULTAT					
Blagovni promet prepeljan po železnici (v milijonih ton-km)	0 (3.750)	SURS	300 (4.350)	0	0
Nižji časovni stroški na leto zaradi izvedenih investicij v ceste, vključno z AC (v mio EUR)	0	MIZP	50,5	21,37	40,02
Zmanjšanje količin odloženih nenevarnih odpadkov (v tonah/leto)	0 (845.000)	ARSO	za 295.000 (550.000)	0	0
Število prebivalcev, oskrbovanih iz vodovodnih sistemov z zagotovljenim monitoringom	0 (1.840.000)	MZ	15.000 (1.855.000)	0	0
Število komunalno opremljenih aglomeracij (z obremenjenostjo nad 2000 PE) opremljenih z odvajanjem in čiščenjem	0	MKO	40	0	0
Zmanjšanje poplavno ogroženih površin (v ha)	0 (300.000)	MKO	za 80.000 220.000	0	0
VPLIV					
Prihranek končne energije (v GWh)	0 (46.000)	MKO	za 215 (45.785)	34	40
Povečanje proizvedene energije iz obnovljivih virov (v GWh)	0 (8.978)	MKO	za 510 (9.488)	90	106

2.2.2. Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov

Tabela 6: Kazalniki na ravni OP RR

KAZALNIK	IZHODIŠČNO STANJE	VIR	CILJ KONEC OBDOBJA	STANJE 2009	STANJE 2011
UČINEK					
Novi širokopasovni priključki	0 (253.000)	APEK	10.000 (263.000)	0	6.534
Povečanje nočitvenih kapacitet	0	SURS	5.000	1.737	8.569
Število podprtih podjetij	0	CIS	435	339	710
REZULTAT					
Število novih inovacij in patentov	0	CIS	180	0	549
Delež prebivalstva, ki redno uporablja internet	0 (54%)	SURS	26% (80%)	10%	15%
Povečanje prenočitve turistov (v mio)	0 (7,6)	SURS	0,8 (8,4)	0,7	1,3
Število novo ustvarjenih delovnih mest	0	CIS	5.210	482	2.135
Število komunalno opremljenih aglomeracij (z obremenjenostjo nad 2000 PE) opremljenih z odvajanjem in čiščenjem	0	MKO	40	0	0
VPLIV					
Povečanje dodane vrednosti na zaposlenega v podjetjih, prejemnikih sredstev	0	CIS	za 7,6%	0	0
Zaustavitev negativnega trenda povečevanja regionalnih razlik (koeficient variacije indeksa razvojne ogroženosti)		UMAR	34,2	34,2	34,8

2.2.3. Operativni program razvoja človeških virov

Tabela 7: Kazalniki na ravni OP RČV

KAZALNIK	IZHODIŠČNO STANJE	VIR	CILJ KONEC OBDOBJA	STANJE 2009	STANJE 2011
Število vključenih oseb v aktivnosti OP ESS	0	APEK	270.000	35.053	298.708
Delež odraslih (25-64 let), vključenih v vseživljenjsko učenje	15,3%		20,7%	13,9%	14,6%
Delež raziskovalcev v gospodarstvu med vsemi raziskovalci	41%	EUROSTAT	50%	35,6%	46%
Število novo ustvarjenih delovnih mest	0	CIS	22.300	5.491	24.092
Stopnja delovne aktivnosti za skupino 15-24 let	35,3%	SURS	38%	34,8%	20,6%
Stopnja delovne aktivnosti za skupino 55-64 let	33,5%	SURS	43,5%	36,3%	34,7%
Stopnja zaposlenosti po anketi delovne sile v štirih regijah z najnižjo stopnjo	51,9%	SURS	53,9%	58,4%	49,4%
Koeficient variacije regionalne brezposelnosti	30.7	UMAR	26	26	26
Razlika med stopnjo registrirane brezposelnosti moških in žensk	3,6 odstotne točke	SURS	3,2 o.t.	1,8 o.t.	1,1 o.t.

Slovenija na ravni OP RČV pri nekaterih kazalnikih zaostaja, med razlogi pa so predvsem negotova gospodarska situacija ter vrednost kazalnikov, ki so bili načrtovani v neprimerljivo ugodnejših družbenogospodarskih okoliščinah. V okviru nekaterih PU se je ob izvajanju pokazala potreba po spremembi kazalnika v vsebinskem ali vrednostnem smislu. OU je ob pripravi letnega poročila pripravil tudi analizo primernosti kazalnikov in v primerih, kjer gre za večje odstopanje oziroma se je izkazalo, da kazalniki ne odražajo povsem aktivnosti (niso bili primerno zastavljeni), skupaj s PT uvedel dodatne kazalnike. Doseganje načrtovanih kazalnikov.

Število vključenih oseb je preseženo. V operacije je bilo neposredno vključenih okoli 15 % celotne populacije Slovenije. Delež odraslih, vključenih v vseživljenjsko izobraževanje se približuje zastavljenemu cilju.

Strateško poročilo o izvajanju Nacionalnega strateškega referenčnega okvira v Sloveniji
za obdobje 2007-2013 za leto 2012

Tabela 8-11: Kazalniki za ciljne skupine na ravni OP RČV

UDELEŽENCI PO SPOLU	SKUPAJ 2007-2010	2011	SKUPAJ 2007 – 2011
Moški	55.182	69.900	125.082
Ženske	62.530	105.731	168.261
Skupaj	117.712	175.631	293.343

STATUS NA TRGU DELA	SKUPAJ 2007-2010	2011	SKUPAJ 2007-2011	SKUPAJ ŽENSKE 2007-2010	ŽENSKE 2011	SKUPAJ ŽENSKE 2007-2011
Zaposleni (vključno s samozaposlenimi)	81.859	110.097	191.956	44.877	56.338	101.215
Samozaposleni	7.560	4.374	11.934	2.792	1.717	4.509
Brezposelne osebe (vključno z dolgotrajno brezposelnimi)	29.133	30.289	59.422	15.806	17.492	33.298
Dolgotrajno brezposelne osebe	10.193	6.569	16.762	5.504	3.634	9.138
Nedejavne osebe	6.720	35.245	41.965	1.847	31.901	33.748
Od tega nedejavne osebe, ki se izobražujejo ali usposablajo	5.213	11.878	17.091	990	7.036	8.026

UDELEŽENCI PO SPOLU	SKUPAJ 2007-2010	2011	SKUPAJ 2007-2011	SKUPAJ ŽENSKE 2007-2010	ŽENSKE 2011	SKUPAJ ŽENSKE 2007-2011
Mladi (15- 24 let)	17.428	52.870	70.298	4.273	14.763	19.036
Starejši delavci (55 – 64 let)	4.225	31.912	36.137	1.594	23.138	24.732

UDELEŽENCI PO RANLJIVIH SKUPINAH	SKUPAJ 2007-2010	2011	SKUPAJ 2007-2011	SKUPAJ ŽENSKE 2007-2010	ŽENSKE 2011	SKUPAJ ŽENSKE 2007-2011
Pripadniki manjšin	86	2.143	2.229	76	1.542	1.618
Migranti	508	1.599	2.107	243	1.140	1.383
Invalidne osebe	2048	4.504	6.552	819	2.945	3.764
Druge prikrajšane skupine	414	424	838	177	211	388

UDELEŽENCI PO ŠOLSKI IZOBRAZBI	SKUPAJ 2007-2010	2011	SKUPAJ 2007-2011	SKUPAJ ŽENSKE 2007-2010	ŽENSKE 2011	SKUPAJ ŽENSKE 2007-2011
ISCED 1. in 2. stopnja	13.484	20.134	33.618	4.561	8.912	13.473
ISCED 3. stopnja	45.384	84.620	130.004	16.535	49.808	66.343
ISCED 4. stopnja	308	1.094	1.402	195	473	668
ISCED 5. in 6. stopnja	44.360	69.763	114.123	10.615	46.538	57.153

Slovenija glede na sprejeta Navodila za spremljanje priloge XXIII Uredbe št. 1828/2006 (ES) o izvajanju Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013 spremlja vključevanje udeležencev v aktivnosti, ki se izvajajo iz ESS.

Ugotovitve so naslednje:

- do konca leta 2011 je bilo vključenih skupaj 293.343 oseb, 125.082 moških (42,64%) in 168.261 žensk (57,36%),
- po statusu na trgu dela je bilo 191.956 zaposlenih (med njimi 11.934 samozaposlenih) in 59.421 brezposelnih, med katerimi je bilo 16.762 dolgotrajno brezposelnih,
- mladih v starostnem obdobju do 24 let je bilo 64.753 in starejših od 55 let skupaj 37.282,
- v aktivnosti vključenih tudi 6.552 invalidov, 2.107 migrantov, 2.229 pripadnikov narodnostnih in etničnih manjšin ter 838 pripadnikov drugih ranljivih skupin,
- največ vključenih oseb je imelo 3. stopnjo ISCED izobrazbe (131.718 oseb) ter 5. in 6. stopnjo ISCED izobrazbe (124.957 oseb).

2.2.5. Evropsko Teritorialno sodelovanje

Sodelovanje slovenskih institucij v projektih operativnih programov **Evropskega teritorialnega sodelovanja (ETS) in Instrumenta za predpristopno pomoč (IPA)** pomembno prispeva k uresničevanju ciljev NSRO. Krepitev gospodarske rasti, večanje konkurenčnosti ter odpiranje novih delovnih mest ob hkratnem zagotavljanju trajnostnega in uravnoveženega razvoja se v Sloveniji kot izrazito obmejni državi, z vrsto čezmejnih funkcionalno zaokroženih območij, udejanja tudi v sklopu različnih čezmejnih, transnacionalnih in medregionalnih projektov. Široko zasnovane prednostne naloge programov ETS in IPA, v katerih sodeluje Slovenija, segajo od področij konkurenčnosti in privlačnosti območij, izboljševanja mobilnosti in dostopnosti, spodbujanja celovitega trajnostnega razvoja, do področja varstva okolja, preprečevanja tveganj itd.

Posledično izjemno vsebinsko raznoliki projekti ETS in IPA prispevajo k uresničevanju vseh ciljev NSRO, pri čemer je njihova posebna dodana vrednost na izmenjavi praks in izkušenj med institucijami iz različnih držav ter s tem na izboljšanju institucionalne in administrativne usposobljenosti, kar je eden od pogojev za uresničevanje ciljev kohezijske politike, ter tudi na spodbujanju celovitega teritorialnega razvoja posebej na čezmejnih funkcionalno zaokroženih območjih, s čimer projekti pomembno prispevajo k uresničevanju teritorialne kohezije. Pomembno je izpostaviti tudi družbeni vidik projektov s pozitivnimi učinki na sožitje prebivalcev ob meji ter ohranitev manjšin.

Večina programov ETS in IPA, v katerih sodeluje Slovenija, je zaključila z vsemi razpisi za projekte in s tem dodelila vsa ali skoraj vsa programska sredstva. Taka sta Operativni program čezmejnega sodelovanja Slovenija – Avstrija 2007-2013 in Operativni program čezmejnega sodelovanja Slovenija – Madžarska 2007-2013, kjer je organ upravljanja v Sloveniji, pa tudi Operativni program čezmejnega sodelovanja Slovenija – Italija 2007-2013, Interreg IVC ter vsi štiri transnacionalni programi: Alpski prostor, Centralna Evropa, Jugovzhodna Evropa in Mediteran. Zamik pri izvajanju je nastal v obeh čezmejnih programih IPA, v katerih sodeluje Slovenija, ki sta z vidika upravljanja kompleksnejša in katerih zadnja razpisa sta v fazi ocenjevanja projektnih predlogov.

Tabela 12: Finančni napredek čezmejnih programov ETS in IPA, v katerih je organ upravljanja v Sloveniji, na dan 30. 11. 2012 (v EUR)

Program	Pravica porabe ESRR/IPA sredstev 2007-2013	Dodeljena ESRR/IPA sredstva	Podpisane pogodbe za ESRR/IPA sredstva	% dodeljenih ESRR/IPA sredstev glede na pravico porabe
OP Slovenija – Madžarska 2007- 2013	29.279.283	29.131.640,66	27.421.363,28	99,4
OP IPA Slovenija – Hrvaška 2007-2013	42.703.502	30.314.424,90	30.314.424,90	70,9
OP Slovenija – Avstrija 2007-2013	67.111.477	66.614.330,73	66.614.330,73	99,2

Ocenjevanje učinkov programov ETS in IPA na doseganje ciljev kohezijske politike v Sloveniji bo mogoče šele po zaključku izvajanja projektov. Na osnovi spremljanja tekočega izvajanja projektov pa lahko ocenimo, da njihovi rezultati bolje odražajo dejanske potrebe skupnega obmejnega prostora, kot je bilo to v prejšnjem programskem obdobju ter da njihove aktivnosti uspešno dopolnjujejo aktivnosti v sklopu Cilja 1 pri uresničevanju ciljev kohezijske politike.

Tabela 13: Ključni kazalniki za Evropsko Teritorialno sodelovanje

Šifra ključnega kazalnika	Ključni kazalnik	Izhodiščna vrednost	Načrtovana vrednost	Vrednost načrtovana v potrjenih projektih*
42	Number of projects respecting two of the following criteria: joint development, joint implementation, joint staffing, joint financing	0	140	1
43	Number of projects respecting three of the following criteria: joint development, joint implementation, joint staffing, joint financing	0	215	66
44	Number of projects respecting four of the following criteria: joint development, joint implementation, joint staffing, joint financing	0	141	87
46	Number of projects developing joint use of infrastructure	0	36	77
47	Number of projects developing collaboration in the field of public services	0	50	29
48	Number of projects reducing isolation through improved access to transport, ICT networks and services	0	32	46
49	Number of projects encouraging and improving the joint protection and management of the environment	0	80	62
50	Number of people participating in joint education or training activities	0	700	9.216

* Gre za pričakovane vrednosti, načrtovane v potrjenih projektih, ki bodo dosežene v fazah zaključevanja leta 2015.

Slovenija kot del Podonavja (Sava predstavlja največje porečje, ki se zliva v Donavo) **Strategijo EU za Podonavje** podpira in v njej od samega začetka aktivno sodeluje. Stališče Slovenije je, da lahko tesnejše in bolj usklajeno sodelovanje med državami in drugimi akterji v tem delu Evrope na podlagi konkretnih projektov širšega pomena v marsikaterem pogledu pripomore k uspešnejšemu trajnostnemu razvoju regije in njeni večji konkurenčnosti v širšem prostoru.

Podonavska strategija je prva makroregionalna strategija EU, ki znatno presega ozemlje Unije. Ne glede na dejstvo, da je strategija razvojni dokument EU, njeno izvajanje po mnenju Slovenije ne more biti uspešno brez tesnega sodelovanja z državami Podonavskega bazena, ki (še) niso članice Unije.

Slovenija v svojih stališčih in konkretnih predlogih projektov izpostavlja, da bistvo makroregionalnih strategij – kot je podonavska – ni v ustvarjanju novih institucij oziroma iskanju novih načinov porabe proračuna EU, temveč v tesnejšem sodelovanju obstoječih institucij in učinkovitejšem koriščenju obstoječih sredstev. Izvajanje strategije želi osredotočiti na manjše število prioritet ter znotraj njih manjše število konkretnih, izvedljivih in ciljno usmerjenih projektov z dejansko dodano vrednostjo za regijo in njeno prebivalstvo. Pri tem je tesna navezanost na izvajanje Strategije Evropa 2020 ključnega pomena.

Slovenija je pri izvajanju Strategije EU za Podonavje še posebej zainteresirana za koordinacijo prioritetnega področja »1.b Izboljšanje mobilnosti in multimodalnosti – cestne, železniške in zračne povezave«. Aktivnosti se izvajajo skladno z akcijskim načrtom ter zastavljenimi cilji: sestanki delovnih skupin, delavnice ter usmerjevalni odbori za posamezno prioriteto področje. Vseh teh dogodkov so se udeleževali tudi predstavniki Zahodnega Balkana. Pristojna ministrstva so imenovala slovenske predstavnike v usmerjevalne odbore posamezne prednostne usmeritve.

Slovenska podjetja in drugi slovenski deležniki izkazujejo velik interes za sodelovanje in so prepoznali dodano vrednost Podonavske strategije. Slovenija s podporo njihovi vključitvi in realizaciji projektov na vseh nivojih izvajanja Podonavske strategije zagotavlja spodbudo za rast v okviru EU oz. Podonavske regije.

Koordinatorji prioritetnih področij so do junija 2012 poročali Evropski komisiji o napredku po posameznih prioritetnih področjih oz. napredku pri izvajanju strategije. Nacionalni koordinatorji so poročila o prilagoditvi nacionalnih virov financiranja izvajanju EUSDR posredovali komisiji v mesecu oktobru 2012.

Slovenija je leta 2012 izvedla delavnico na temo priprave projektov v izvedbi koordinatorja prednostne usmeritve 10 – institucionalna krepitev in sodelovanje - Centra za razvoj financ (udeleženci 11 držav regije), drugo konferenco e-čezmejnega sodelovanja v e-Podonavski regiji (200 udeležencev iz 6 držav regije) in konferenco Transportni dnevi Podonavja v izvedbi koordinatorja prednostne usmeritve 1b - mobilnost: cestne, železniške in zračne povezave – MZIP (100 udeležencev iz 11 držav regije). MZZ v funkciji nacionalnega koordinatorja Podonavske strategije na vseh tovrstnih dogodkih aktivno sodeluje.

3. Rezultati izvedenih vrednotenj

1. **Vrednotenje relevantnosti strategije za OP ROPI** je zajemalo vrednotenje izvedljivosti posameznega predlaganega projekta in vrednotenje ustreznost razvojnih prioritet. Vrednoten je bil vpliv operacij OP ROPI na stanje oziroma želeno stanje ob koncu izvajanja programa in opredeljene izvedljive in neizvedljive operacij.

Vrednotenje izvedljivosti je pokazalo, da je 66 projektov od 111 izvedljivih oziroma izvedljivih s preoblikovanjem ali tveganji, medtem ko je 44 projektov neizvedljivih ali predlaganih za umik, od tega 15 na področju cest ter 29 na področju okolja, največ projektov pa ima kritične točke v postopkih javnih naročil, pridobitve gradbenega dovoljenja in postopkih povezanih s pridobitvijo zemljišč. Vrednotenje je določilo kritične točke, po preseganju katerih postane projekt neizvedljiv. Te kritične točke so časovno določene in so v pomoč pri spremljanju izvajanja OP ROPI, ko pa projekt preseže kritično točko, se zamenja z nadomestnim. Posebej je bila vrednotena izvedljivost področja trajnostne rabe energije in določeni ukrepi za povečanje izvedljivosti.

Vrednotenje ustreznosti za področje prometa je pokazalo, gradnja avtocestnega križa krepi vlogo večjih urbanih središč in zapostavlja regionalna središča, ter izpostavi slabo dostopnost do letališča in nujnost razvoja javnega potniškega prometa. Na področju okolja je OP ROPI ustrezen in v skladu s potrebami. Področje trajnostne rabe energije je ustrezno; čeprav gre za finančno manj učinkovite naložbe, so te pomembne z vidika doseganja ciljev.

2. Na področju **OP RČV** sta bili v obdobju od 2009 opravljene dve obsežni samostojni vrednotenji ter skupno vrednotenje z OP RR, ki je temeljilo na ocenjevanju dopolnjevanja in skladnosti področja raziskav in razvoja.

Prvo vrednotenje je obsegalo področji **izboljšanja kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja ter izboljšanja usposobljenosti posameznika za delo in življenje v družbi**.

Glavne ugotovitve in priporočila vrednotenja so bila usmerjena v dejstvo, da v Sloveniji nimamo strategije razvoja človeških virov ali razvoja kompetenc, s čimer bi lahko izvajanje instrumentov usmerili k ožje določenim ciljem in jih tako povezali z drugimi razvojnimi usmeritvami države. Prav tako je vrednotenje pokazalo, da je sedaj način priprave instrumentov zasnovan na dinamični koordinaciji potreb in zmožnosti sistema izobraževanja ter poznavanja trenutnih razmer, kar predstavlja tveganje za skladnost izvedenih instrumentov s potrebami ciljnih skupin. Hkrati je vrednotenje opozorilo na sistem kazalnikov, ki je osnovan na učinkih in v zadostni meri tudi na rezultatih in vplivih. V priporočilih je izpostavljena potreba po vzpostavitvi sistema usklajevanja instrumentov s socialnimi partnerji ter na potrebo po dopolnjevanju formalnega in neformalnega izobraževanja.

Drugo obsežnejše vrednotenje je bilo opravljeno v prvi polovici leta 2012, zajemalo pa je področje **trga dela**. V to vrednotenje so bile vključene naslednje PU oziroma razvojne prioritete: Usposabljanje in izobraževanje za konkurenčnost in zaposljivost, Štipendijske sheme, Pospeševanje novih zaposlitvenih možnosti, Spodbujanje iskalcev dela in neaktivnih, Reforma institucij na trgu dela.

Vrednotenje je podalo zaključke, da je dodeljevanje sredstev glede na tem področju ustrezno. Instrumenti so bili oblikovani kot odziv na spremenjene gospodarske razmere. Glede na načrtovana in

odobrena sredstva prevladujejo instrumenti, namenjeni kurativnemu ukrepanju na trgu dela medtem ko je preventivnih ukrepov manj. Postopki priprave instrumenta vključujejo več deležnikov, kljub temu pa še vedno ne vključuje dovolj ciljnih skupin. Potrebno bi bilo povezati vse instrumente neformalnega izobraževanja. Da bi razumeli bodoče potrebe na trgu dela je potrebno skupaj s pristojnimi institucijami, delodajalci ter delojemalci spremljati razvoj in potrebe gospodarstva, izvajanje instrumentov je potrebno povezati institucionalno in vsebinsko.

S strategijami in programi drugih resorjev Vlade RS in Evropskih strategij je skladna večina instrumentov, ki jih izvajamo v okviru OP RČV. Premalo je instrumentov namenjenih neaktivnim. Vrednotenje je ponovno poudarilo, da morajo resorji, odgovorni za razvoj, in socialni partnerji skleniti dogovor o ciljih razvoja kompetenc na delovnem mestu in njihovem pomenu za konkurenčnost Slovenije. Potrebno je pristopiti k še bolj sistematičnemu in celovitemu spremljanju potreb na trgu dela, vzpostaviti pregled vseh oblik podpor za zaposlovanje, podjetništvo in razvoj znanja.

Spremenjene gospodarske razmere bodo vplivale na doseganje ciljev OP RČV - najbolj bodo posledice občutili tisti cilji programa, ki so količinsko določeni z naslednjimi kazalniki:

povprečno število ur izobraževanja na zaposlenega v podprti podjetjih po zaključku programa, delež vseh štipendistov, ki so ohranili zaposlitev 12 mesecev po zaključku pogodbenih obveznosti, število samozaposlenih-ustvarjenih bruto delovnih mest, delež vključenih mladih do 25. leta starosti v ukrepe aktivne politike zaposlovanja, ocena storitev zavoda s strani brezposelnih oseb. Kot kažejo analize, izvajanje instrumentov ni vplivalo na povečanje števila delovnih mest je pa delovna mesta pomagalo ohranjati.

Iz vrednotenja izhaja priporočilo, da je vse osebe vključene v katerokoli obliko sofinanciranja potrebno aktivno dolgoročno spremljati še najmanj 3 leta po zaključku sofinanciranja. Podporne sheme so sicer dostopne omejen čas zaradi omejenih javnih sredstev in tudi zaradi odpiranja in zapiranja javnih razpisov za izvajanje teh shem zato instrumenti ne zagotavljajo izvajanja podpornih shem za podjetja in nezaposlene za daljši čas.

Prilivi sredstev iz OP RČV v regije so primerljivi s številom brezposelnih in deležem brezposelnih glede na celotno število brezposelnih v državi.

Poleg povezave med instrumenti je takoj potrebno odpreti način priprave in izvajanja instrumentov in vanj pritegniti delodajalce in delojemalce, da bi za tem iz več virov skušali doseгти iste cilje.

3. Za OP RR je bilo izvedeno je vrednotenje ukrepov inovacijske politike v Sloveniji za obdobje 2007-2013. Predmet vrednotenja so bili ukrepi za spodbujanje raziskovalno razvojnih aktivnosti v gospodarstvu in institucijah znanja.

Vrednotenje je pokazalo, da so na področjih, kjer so se izvajale operacije, doseženi koreniti premiki z dolgoročnim pomenom za področje inovacijskega povezovanja znanosti, raziskav, tehnologije, predvsem pa so se začele konkretizirati čvrste povezave med akademsko sfero in gospodarstvom.

Vrednotenje ukrepov je pokazalo, da dosegajo cilje ter da so povezave med trendi izboljšanja statističnih kazalnikov in kazalnikov iz sistema spremljanja izvajanja jasno korelirani po smeri in intenzivnosti spremembe. Večinoma kažejo znatne in četudi ne še povsem sistematične premike na boljše. Vrednoteni ukrepi so ustrezen odgovore na strateške izzive inovacijskega preboja, predlagani pa so ukrepi za izboljšavo institucionalnih vidikov inovacijske politike.

Za aktiviranje inovacijskih potencialov vrednotenje predlaga poglobitev interakcije med nosilci instrumentov in uporabnikov pri pripravi podlag za ukrepe, večjo medsektorsko povezanosti in

aktiviranje zasebnih uporabnikov potenciali s promocijo, izobraževanjem, interakcijo, postopnostjo delovanja, poenostavitvami, socialnim inoviranjem, inoviranjem struktur, prilagajanjem modela inovacijske politike za netehnološke inovacije in večnivojsko diferencirano obravnavo izzivov. Vrednotenje predlaga širjenje baze inovacijske dejavnosti v podjetjih, organizacijah civilne družbe in v ustanovah javne uprave s pomočjo ukrepov, ki bi imeli nizke vstopne pragove in enostavne pogoje sodelovanja.

Organ upravljanja je ob zaključkih vrednotenj organiziral javno predstavitev, na katero so bili vabljeni partnerji in druga zainteresirana javnost. Vsa vrednotenja so objavljena na spletni strani www.eu-skladi.si. Seznam izvedenih vrednotenj se nahaja v prilogi 2.

4. Finančni napredek

4.1. Finančni podatki za Nacionalni strateški referenčni okvir

Tabela 14: Finančni napredek na ravni NSRO na dan 31.12.2011

Vsi OP-ji		realizacija	% glede na pravice porabe 2007-2013
Pravice porabe 2007-2013	EU del	4.101.048.636	-
	SLO del	723.714.482	-
	EU in SLO del	4.824.763.118	-
Potrjeni instrumenti od 1.1.2007 (razpisi + neposredno potrjene operacije)	EU del	3.453.292.091	84,2%
	SLO del	486.981.586	11,9%
	EU in SLO del	3.940.273.678	96,1%
Potrjene operacije - kumulativa (od 1.1.2007)	EU del	3.002.730.347	73,2%
	SLO del	529.893.495	12,9%
	EU in SLO del	3.532.623.812	86,1%
- Operacije, potrjene preko javnih razpisov	EU del	1.544.607.319	37,7%
	SLO del	272.577.761	6,6%
	EU in SLO del	1.817.185.081	44,3%
- Neposredno potrjene operacije	EU del	1.458.123.027	35,6%
	SLO del	257.315.738	6,3%
	EU in SLO del	1.715.438.766	41,8%
Podpisane pogodbe (od 1.1.2007)	EU del	2.516.831.424	61,4%
	SLO del	444.147.071	10,8%
	EU in SLO del	2.960.978.495	72,2%
	drugi viri	2.095.359.886	51,1%
	skupaj	5.056.338.381	123,3%
Plačila iz proračuna RS - kumulativa (od 1.1.2007)	EU del	1.593.076.108	38,8%
	SLO del	281.131.078	6,9%
	EU in SLO del	1.874.207.186	45,7%
Posredovani zahtevki za povračilo na Organ za potrjevanje (od 1.1.2007) - EU del		1.345.299.358	32,8%
Certificirani zahtevki za povračilo na EK (od 1.1.2007) - EU del		1.272.721.223	31,0%

4.2. Napredek k ciljem Lizbonske strategije

Ukrepi za doseganje ciljev Lizbonske strategije so, skladno s sprejeto Strategijo razvoja Slovenije in z Nacionalnim program reform za izvajanje Lizbonske strategije, razporejeni po petih prednostnih razvojnih nalogah:

1. Konkurenčno gospodarstvo in hitrejša gospodarska rast,
2. Učinkovito ustvarjanje, dvosmerni pretok in uporaba znanja za gospodarski razvoj in kakovostna delovna mesta,
3. Učinkovitejša in cenejša država,
4. Sodobna socialna država in večja zaposlenost,
5. Ukrepi za doseganje trajnostnega razvoja.

Tabela 15: Prispevek skupnosti za Lizbonske cilje, ozemeljsko razsežnost in tehnično pomoč

Sredstva namenjena doseganju Lizbonskih ciljev				Sredstva namenjena ostalim ciljem		
Cilj	Pravice porabe 2007-2013	Potrjene operacije do 13.12.2011	% glede na pravice porabe 2007-2013	Pravice porabe 2007-2013	Potrjene operacije do 13.12.2011	% glede na pravice porabe 2007-2013
SKUPAJ	2.697.230.811	1.817.728.357	67,4%	1.403.817.825	1.180.957.813	84,1%
Privlačnejši kraj za naložbe in delo	981.042.757	459.801.095	46,9%	1.196.178.957	980.739.105	82,0%
Izboljšanje znanja in inovativnosti za rast	1.250.205.893	990.049.450	79,2%			
Številnejša in boljša delovna mesta	465.982.161	367.877.812	78,9%	29.303.549	13.055.408	44,6%
Ozemeljska razsežnost				89.634.625	97.617.161	108,9%
Tehnična pomoč				88.700.694	89.546.139	101,0%

Slovenija bo doseganju Lizbonskih ciljev z NSRO namenila okoli 60% razpoložljivih sredstev. Ker je Slovenija z vsemi potrjenimi operacijami za Lizbonske cilje v petih letih izvajanja namenila 1.817.728.357 EUR sredstev prispevka Skupnosti, kar pomeni, da je ta cilj je dosežen v 67,4% .

V nadaljevanju prikazujemo doseganje po operativnih programih.

Od razpoložljivih sredstev OP ROPI se jih preko 50% nanaša na Lizbonske cilje. Ciljem Lizbonske strategije je bilo do konca 2011 namenjenih 42% vseh dodeljenih sredstev in sicer za železniško infrastrukturo, cestno in pomorsko infrastrukturo, vključno s pristanišči in multimodalnim prevozom, letalsko infrastrukturo in trajnostno rabo energije.

Od razpoložljivih sredstev OP RR je doseganju Lizbonskih ciljev namenjenih okvirno 65% razpoložljivih sredstev za spodbujanje podjetništva, inovativnosti in tehnološki razvoj, raziskovalno-razvojne dejavnosti, ustvarjanje delovnih mest, trajnostne mobilnosti, okolju in infrastruktur ter

skladnemu razvoju regij. Prispevek Skupnosti za Lizbonske cilje do konca leta 2011 je 55,6% vrednosti potrjenih operacij.

Od razpoložljivih sredstev OP RČV, je Lizbonskim ciljem Slovenija do konca programskega obdobja indikativno namenila 85% izdatkov za doseganje Lizbonskih ciljev za krepitev človeškega kapitala, ustvarjanju delovnih mest, spodbujanju zaposlenosti in zaposljivosti, krepitvi inovativnosti in s tem konkurenčnosti gospodarstva z vlaganji v razvoj ustreznega raziskovalnega in drugega osebja, vseživljenjskemu učenju, zagotavljanju socialne vključenosti in spodbujanju enakih možnosti. Prispevek Skupnosti za Lizbonske cilje do konca leta 2011 znaša 82,7 %.

Slovenija je za OP RČV opredelila merila, ki prispevajo k doseganju ciljev OP RČV na horizontalni ravni, se posebej pri operacijah povezanih z ustvarjanjem delovnih mest, konkurenčnostjo podjetij in ostalimi vidiki uresničevanja Lizbonske strategije. Uporaba dopolnilnega financiranja je možna ob upoštevanju 9 % oz. 10% oz. 15 % omejitve financiranja Skupnosti – v skladu s 34. členom Uredbe (ES) št. 1083/2006 oz. s 3. členom Uredbe (ES) št. 1081/2006 ter 20. členom Uredbe RS o izvajanju postopkov pri porabi sredstev kohezijske politike 2007-2013 (Ur. l. RS, št. 17/09, 40/09, 3/10, 31/10 in 79/10).

4.3. Finančni podatki za Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture

Tabela 16: Finančni podatki na ravni OP ROPI na dan 31.12.2011

OP ROPI		stanje 31.12.11	% glede na pravice porabe 2007-2013
Pravice porabe 2007-2013	EU del	1.577.099.744	-
	SLO del	278.311.725	-
	EU in SLO del	1.855.411.469	-
Pravice porabe 2008	EU del	160.934.417	10,2
	SLO del	28.400.191	10,2
	EU in SLO del	189.334.608	10,2
Pravice porabe 2007-2011	EU del	883.204.646	56,0
	SLO del	155.859.640	56,0
	EU in SLO del	1.039.064.286	56,0
Razpisana sredstva od 1.1.2007 do 31.12.2011	EU del	133.110.000	8,4
	SLO del	23.490.000	-
	EU in SLO del	156.600.000	8,4
Potrjene operacije - kumulativa (od 1.1.2007 do 31.12.2011)	EU del	905.540.375	57,4
	SLO del	159.801.236	-
	EU in SLO del	1.065.341.581	57,4
- Operacije, potrjene preko javnih razpisov*	EU del	84.890.663	5,4
	SLO del	14.980.705	-
	EU in SLO del	99.871.369	5,4
- Neposredno potrjene operacije**	EU del	820.649.711	52,0
	SLO del	144.820.536	-
	EU in SLO del	965.470.248	52,0
Podpisane pogodbe (od 1.1.2007 do 31.12.2011)	EU del	506.206.666	32,4
	SLO del	89.330.937	-
	EU in SLO del	595.537.603	32,4
	drugi viri***	534.759.448	-
	skupaj	1.130.297.051	-
Plačila iz proračuna RS - kumulativa (od 1.1.2007 do 31.12.2011)	EU del	320.837.293	20,3
	SLO del	56.618.346	-
	EU in SLO del	377.455.639	20,3
Plačila iz proračuna RS - tekoče leto (od 1.1.2011 do 31.12.2011)	EU del	57.262.257	3,6
	SLO del	10.105.104	-
	EU in SLO del	67.367.361	3,6
Posredovani zahtevki za povračilo na Organ za potrjevanje do 31.12.2011 (kumulativa 1.1.07-31.12.11) - EU del		279.831.177	17,7
Certificirani zahtevki za povračilo na EK do 31.12.2011 (kumulativa 1.1.07-31.12.11) - EU del		275.551.311	17,5

*Sredstva, ki so bila dodeljena z inštrumentom javnega razpisa.

** Sredstva, ki so bila dodeljena z inštrumentom neposredne potrditve operacije.

*** Drugi viri vključujejo lastno udeležbo upravičencev (DARS, občine, zasebni viri podjetij, integralni proračun RS).

4.4 Finančni podatki za Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov

Tabela 17: Finančni podatki na ravni OP RR na dan 31.12.2011

OP RR		stanje 31.12.11	% glede na pravice porabe 2007-2013
Pravice porabe 2007-2013	EU del	1.768.249.522	-
	SLO del	312.044.039	-
	EU in SLO del	2.080.293.561	-
Pravice porabe 2008	EU del	342.872.879	19,4
	SLO del	60.506.980	19,4
	EU in SLO del	403.379.859	19,4
Pravice porabe 2007-2011	EU del	1.257.716.096	71,1
	SLO del	221.949.901	71,1
	EU in SLO del	1.479.665.997	71,1
Razpisana sredstva od 1.1.2007 do 31.12.2011	EU del	1.595.359.252	90,2
	SLO del	159.111.176	-
	EU in SLO del	1.754.470.428	84,3
Potrjene operacije - kumulativa (od 1.1.2007 do 31.12.2011)*	EU del	1.489.960.917	84,3
	SLO del	262.934.190	-
	EU in SLO del	1.752.895.107	84,3
- Operacije, potrjene preko javnih razpisov	EU del	1.239.283.816	70,1
	SLO del	218.697.143	-
	EU in SLO del	1.457.980.959	70,1
- Neposredno potrjene	EU del	250.677.101	14,2
	SLO del	44.237.046	-
	EU in SLO del	294.914.147	14,2
Podpisane pogodbe (od 1.1.2007 do 31.12.2011)**	EU del	1.407.439.880	79,6
	SLO del	248.371.744	-
	EU in SLO del	1.655.811.624	79,6
	drugi viri***	1.507.945.375	-
Plačila iz proračuna RS - kumulativa (od 1.1.2007 do 31.12.2011)	skupaj	3.163.756.999	-
	EU del	970.677.313	54,9
	SLO del	171.295.996	-
Plačila iz proračuna RS - tekoče leto (od 1.1.2011 do 31.12.2011)	EU in SLO del	1.141.973.309	54,9
	EU del	241.529.754	13,7
	SLO del	88.256.513	-
Posredovani zahtevki za povračilo na Organ za potrjevanje do 31.12.2011 (kumulativa 1.1.2007 - 31.12.2011) - EU del	EU in SLO del	329.786.267	15,9
		809.751.891	45,8
Certificirani zahtevki za povračilo na EK do 31.12.2011 (kumulativa 1.1.2007 - 31.12.2011) - EU del		761.988.191	43,1

* znesek vključuje vrednost potrjenih operacij izbranih preko instrumenta javni razpis za izbor operacij in vrednost neposredno potrjenih operacij.

** znesek vključuje vrednost podpisanih pogodb za operacije izbrane preko instrumenta javni razpis za izbor operacij in vrednost podpisanih pogodb za neposredno potrjene operacije.

*** drugi viri lahko vključujejo lastno udeležbo upravičencev (npr. zasebna sredstva).

4.5 Finančni podatki za Operativni program razvoja človeških virov

Tabela 18: Finančni podatki na ravni OP RČV na dan 31.12.2011

OP RČV	stanje 31.12.11	% glede na pravice p. 2007-2013
Pravice porabe 2007-2013		
EU del	755.699.370	-
SLO del	133.358.718	-
EU in SLO del	889.058.088	-
Vrednost potrjenih instrumentov 1.1.2007 do 31.12.2011		
EU del	653.496.027	86,5
SLO del	115.322.828	-
EU in SLO del	768.818.855	86,5
Vrednost potrjenih operacij - kumulativa (od 1.1.2007 do 31.12.2011)*		
EU del	607.229.055	80,4
SLO del	107.158.069	-
EU in SLO del	714.387.124	80,4
Podpisane pogodbe (od 1.1.2007 do 31.12.2011)**		
EU del	603.184.878	79,8
SLO del	106.444.390	-
EU in SLO del	709.629.268	79,8
drugi viri	52.655.063	-
skupaj	762.284.331	-
Plačila iz proračuna RS - kumulativa (od 1.1.2007 do 31.12.2011)		
EU del	301.561.502	39,9
SLO del	53.216.736	-
EU in SLO del	354.778.238	39,9
Posredovani zahtevki za povračilo na Organ za potrjevanje do 31.12.2011 (kumulativa 1.1.07-31.12.11) - EU del	255.716.290	33,8
Certificirani zahtevki za povračilo na EK do 31.12.2011 (kumulativa 1.1.07-31.12.11) - EU del	235.181.721	31,1

*znesek vključuje vrednost potrjenih operacij izbranih preko instrumenta javni razpis za izbor operacij in vrednost neposredno potrjenih operacij.

**znesek vključuje vrednost podpisanih pogodb za operacije izbrane preko instrumenta javni razpis za izbor operacij in vrednost podpisanih pogodb za neposredno potrjene operacije.

5. Prispevek k nalogam skladov, h strateškim smernicam Skupnosti o koheziji in k strateškim ciljem NSRO

5.1 Naloge skladov in Strateške smernice Skupnosti o koheziji

Splošna usmeritev NSRO je izboljšanje blaginje prebivalcev Slovenije s spodbujanjem gospodarske rasti, ustvarjanjem delovnih mest in krepitevijo človeškega kapitala ter zagotavljanjem uravnoveženega in skladnega razvoja, še posebej med regijami in je v celoti usklajena s prednostno nalogo skladov.

Specifični cilji, ki jih Slovenija uresničuje s sredstvi kohezijske politike so spodbujanje podjetništva, inovativnosti in tehnološkega razvoja, izboljšanje kakovosti sistema izobraževanja in raziskovalno-razvojne dejavnosti, izboljšanje delovnih mest ter spodbujanje socialnega vključevanja, zagotavljanje možnosti za rast z zagotavljanjem trajnostne mobilnosti in ustrezne infrastrukture ter pospeševanje skladnega razvoja regij.

OP RR se posebej osredotoča na prvi ter peti cilj NSRO, to je »spodbuditi podjetništvo, inovativnost in tehnološki razvoj« in pa »skladen razvoj regij«. Obenem je tesno je povezan s ciljem izboljševanja kvalitete raziskovalno-razvojne dejavnosti ter sistema izobraževanja, drugega cilja NSRO.

OP RČV se posebej osredotoča na drugi in tretji cilj NSRO, to je »izboljšati kvaliteto sistema izobraževanja in raziskovalno-razvojne dejavnosti« ter »izboljšati fleksibilnost trga dela ob zagotavljanju varnosti zaposlitve še posebej z ustvarjanjem delovnih mest ter spodbujanjem socialne vključenosti«. Program je tesno povezan s petim ciljem zagotavljanja skladnega regionalnega razvoja, posredno pa tudi s prvim ciljem okrepitve podjetništva, inovativnosti in tehnološkega razvoja.

OP ROPI se v celoti nanaša na četrti cilj NSRO, to je zagotoviti pogoje za rast z zagotavljanjem trajnostne mobilnosti, trajnostnega ravnanja z energijo ter izboljšanju kakovosti okolja in ustrezni infrastrukturi.

Poleg tega k navedenim ciljem prav tako ključno prispevajo tudi Čezmejni operativni programi, Transnacionalni operativni programi in Medregionalni operativni programi.

Tabela 19: Prispevek Skupnosti po prednostnih temah strateških smernic Skupnosti o koheziji

Vsi OP-ji	Pravice porabe 2007-2013	Potrjene operacije do 13.12.2011	% glede na pravice porabe 2007-2013
SKUPAJ	4.101.048.636	2.998.686.170	73,1%
1. Smernica: Spremenimo Evropo in njene regije v privlačnejši kraj za naložbe in delo	2.177.221.714	1.440.540.200	66,2%
Železnica	449.567.581	68.136.150	15,2%
Ceste	417.031.781	406.363.797	97,4%
Druge oblike prometa	94.734.263	20.095.116	21,2%
Energetika	159.886.553	84.890.663	53,1%
Širokopasovne povezave	70.013.449	69.531.217	99,3%
Okolje	800.598.023	621.453.071	77,6%
Kultura in družba	185.390.064	170.070.187	91,7%
2. Smernica: Izboljšanje znanja in inovativnosti za rast	1.250.205.893	990.049.450	79,2%
Inovacije, raziskave in tehnološki razvoj	1.012.630.483	785.625.146	77,6%
Podjetništvo	31.364.183	58.762.547	187,4%
Informacijske in komunikacijske tehnologije za prebivalce in podjetja	86.168.547	69.102.912	80,2%
Druge naložbe v podjetja	120.042.680	76.558.845	63,8%
3. Smernica: Več delovnih mest in boljša delovna mesta	495.285.710	380.933.220	76,9%
Izboljšanje človeškega kapitala	228.510.482	191.140.934	83,6%
Izboljšati dostop do zaposlitve in trajnostno udeležbo	192.777.717	141.955.849	73,6%
Povečanje socialne vključenosti oseb z manj priložnostmi	44.693.962	34.781.029	77,8%
Administrativna zmogljivost	29.303.549	13.055.408	44,6%
4. Smernica: Ozemeljska razsežnost	89.634.625	97.617.161	108,9%
5. Smernica: Tehnična pomoč	88.700.694	89.546.139	101,0%

Ker NSRO za obdobje 2007-2013 opredeljuje splošno strategijo države za doseganje hitrejšje konvergence, je Strategija NSRO je povezana s prioritetami opredeljenimi v evropskih in nacionalnih razvojnih dokumentih in je tako v celoti usklajena s Strateškimi smernicami skupnosti za kohezijo. Kot je razvidno iz zgornje tabele, je Slovenija do 31.12.2011 največ sredstev namenila prvi smernici, vendar le 66,2% glede na pravice porabe 2007-2013. K prvi smernici spadajo obsežnejši projekti, ki so zaradi zahtevnosti še v pripravi ali izvajanju. Druga in tretja smernica kažeta večji napredek (79,2% in 76,9% glede na pravice porabe 2007-2013).

6. Prispevek ESS k izvajanju smernic in priporočil Evropske strategije zaposlovanja

- **Smernica 7: povečanje udeležbe žensk in moških na trgu dela, zmanjšanje strukturne brezposelnosti in spodbujanje kakovosti delovnih mest**

Z namenom povečanja udeležbe na trgu dela, reševanja problema segmentacije, neaktivnosti, neenakosti spolov in zmanjšanja strukturne brezposelnosti je Slovenija od leta 2007 izvedla oz. izvaja številne ukrepe, ki se sofinancirajo iz ESS, in sicer predvsem v okviru PU 1.4 Pospeševanje razvoja novih zaposlitvenih možnosti, 2.1 Spodbujanje zaposljivosti iskalcev dela in neaktivnih, 4.1 Enake možnosti na trgu dela in krepitev socialne vključenosti ter 5.2 Reforma institucij na trgu dela.

Ocenjena vrednost sprejetih ukrepov je okrog 310 mio EUR (263 mio EUR – EU del), kar znaša skoraj 35% vseh razpoložljivih sredstev OP RČV 2007-2013.

Pri doseganju glavnega cilja EU in nacionalnega cilja (povečati stopnjo zaposlenosti za ženske in moške v starosti 20 – 64 let na 75% do leta 2020) Slovenija zaradi naraščajoče stopnje brezposelnosti v času gospodarske krize zaostaja za izhodiščnim položajem. Tako je v izhodiščnem letu 2007 delež delovno aktivnega prebivalstva v starosti od 20 do 64 let dosegel 72,4% (moški – 77,5%, ženske – 67,1%). Ob poglobitvi gospodarske krize in rasti stopnje brezposelnosti pa je v zadnjih letih delež delovno aktivnega prebivalstva padal in v letu 2011 dosegel najnižjo vrednost z 68,4% (moški – 71,8%, ženske – 64,8%). Glede na leto 2007 se je zmanjšala tudi delovna aktivnost mladih 15-24 let, in sicer z 35,3% na 20,6%. Stopnja delovne aktivnosti starejših 55-64 let pa se je nekoliko povečala, in sicer z 33,5% na 34,7%.

- **Smernica 8: razvijanje usposobljene delovne sile, ki ustreza potrebam trga dela, ter spodbujanje vseživljenjskega učenja**

Z namenom spodbujanja produktivnosti in zaposljivosti s ponudbo ustreznega znanja in spretnosti, da bi zadostile sedanjim in prihodnjim potrebam na trgu dela, je Slovenija od leta 2007 izvedla oz. izvaja številne ukrepe, ki se sofinancirajo iz ESS, in sicer predvsem v okviru PU 1.1 Strokovnjaki in raziskovalci za konkurenčnost podjetij, 1.2 Usposabljanje in izobraževanje za konkurenčnost in zaposljivost, 1.3 Štipendijske sheme ter 3.2 Izboljšanje usposobljenosti posameznika za delo in življenje v družbi temelječi na znanju.

Ocenjena vrednost sprejetih ukrepov je okrog 225 mio EUR (191 mio EUR – EU del), kar znaša 25 % vseh razpoložljivih sredstev OP RČV 2007-2013.

- **Smernica 9: izboljšanje kakovosti in uspešnosti izobraževalnih sistemov in sistemov usposabljanja na vseh ravneh ter spodbujanje vključevanja v terciarno ali temu enakovredno izobraževanje**

Z namenom zagotavljanja dostopa do kakovostnega izobraževanja in usposabljanja ter da bi se izboljšali rezultati izobraževanja, je Slovenija od leta 2007 izvedla oz. izvaja številne ukrepe, ki se sofinancirajo iz ESS, in sicer predvsem v okviru PU 1.3 Štipendijske sheme, 3.1 Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov vzgoje in izobraževanja ter 3.3 Kakovost, konkurenčnost in odzivnost visokega šolstva.

Ocenjena vrednost sprejetih ukrepov je okrog 157 mio EUR (133 mio EUR – EU del), kar znaša skoraj 18 % vseh razpoložljivih sredstev OP RČV 2007-2013.

Slovenija presega glavni cilj EU zmanjšati stopnjo osipa na manj kot 10%, zato si je zastavila nacionalni cilj, da stopnja osipa ne preseže 5%. Ta cilj je Slovenija v letu 2011 že dosegla, saj je delež mladih, starih 18-24 let, z največ nižjo srednješolsko izobrazbo in ki niso vključeni v nadaljnje izobraževanje ali usposabljanje, znašal 4,2 %.

Drugi glavni cilj EU v okviru smernice 9 je povečati delež oseb med 30. in 34. letom starosti z dokončano terciarno izobrazbo na najmanj 40%, ki je tudi nacionalni cilj. Pri doseganju tega cilja Slovenija zaostaja za 2,1 o.t. Tako je v letu 2011 imelo 37,9% mlade generacije, stare od 30 do 34 let, terciarno izobrazbo, v petletnem obdobju 2007-2011 pa je delež mlade generacije, stare od 30 do 34 let s terciarno izobrazbo zrasel za 6,9 o.t.

- **Smernica 10: spodbujanje socialne vključenosti in boj proti revščini**

Z namenom povečanja zaposlitvenih možnosti, spodbujanja polne udeležbe v družbi in gospodarstvu ter zagotavljanja enakih možnosti, je Slovenija od leta 2007 izvedla oz. izvaja številne ukrepe, ki se sofinancirajo iz ESS, in sicer predvsem v okviru PU 4.1 Enake možnosti na trgu dela in krepitev socialne vključenosti, 4.2 Povečati dostopnost in enake možnosti v sistemu vzgoje in izobraževanja, 4.3 Dvig zaposljivosti ranljivih skupin na področju kulture, 5.1 Učinkovita in uspešna javna uprava in 5.4 Zdravstvo v informacijski dobi.

Ocenjena vrednost sprejetih ukrepov je okrog 141 mio EUR (120 mio EUR – EU del), kar znaša skoraj 16 % vseh razpoložljivih sredstev OP RČV 2007-2013.

Pri doseganju glavnega cilja EU in nacionalnega cilja (spodbujanje socialne vključenosti, zlasti z zmanjšanjem revščine, z namenom odprave revščine in izključenosti) Slovenija zaradi poglobljanja gospodarske krize in, posledično, zaradi naraščanja stopnje revščine zaostaja za zastavljenim ciljem zmanjšati število revnih in socialno izključenih za 40.000.

Statistično gledano je bilo v letu 2011 13,6 % slovenskega prebivalstva pod pragom tveganja revščine (po socialnih transferjih), kar pomeni, da se je v primerjavi z letom 2007 stopnja tveganja revščine v Sloveniji zvišala za 2,1 o.t. Po skupnem kazalniku, ki meri revščino in socialno izključenost (AROE – at risk of poverty or social exclusion) za namene Strategije Evropa 2020, je bilo v Sloveniji leta 2011 pod pragom tveganja revščine ali socialno izključenih 386.000 ljudi oziroma 19,3% prebivalstva. To kaže na poslabšanje glede na izhodiščno leto 2008, ko je bilo to število 360.000, in tudi ogroža zastavljeni cilj, da bomo do leta 2020 zmanjšali število revnih in socialno izključenih za 40.000.

7. Prispevek ESS k relevantnim ciljem nacionalnih strateških poročil o socialni zaščiti in socialni vključenosti in k drugim ciljem in prednostnim nalogam Skupnosti na področju izobraževanja in usposabljanja

1. Nacionalno poročilo o strategijah socialne zaščite in socialnega vključevanja za obdobje 2008-2010 – NPSSZSV (MDDSZ, september 2008)

Osnovni kvantitativni cilji pri preprečevanju revščine in socialne izključenosti do 2010 so:

- zmanjšati revščino,
- zmanjšati brezposelnost,
- zagotoviti boljšo dostopnost do storitev.

• **Prioriteta 1: Zagotavljanje ustrezne dohodkovne podpore šibkim z namenom preprečevanja socialne izključenosti**

Cilj prioritete 1 je s pomočjo ustrezne dohodkovne podpore ljudem omogočiti dostojno življenje, uresničevati načelo spoštovanja človekovih pravic in prispevati k socialnemu vključevanju oz. zniževati revščino. Pomanjkanje dohodka je mogoče blažiti z različnimi oblikami pomoči. Pri tem pomembno vlogo imajo socialni transferji in finančne razbremenitve (otroški dodatki, subvencioniranje oskrbe v vrtcih, subvencioniranje šolske prehrane, štipendije, dohodkovna pomoč invalidom, dohodkovna pomoč starejšim, osnovni znesek minimalnega dohodka in denarna socialna pomoč).

Konec leta 2011 je prišlo do pomembnih institucionalnih sprememb na področju socialnega varstva. In sicer, Centri za socialno delo so pričeli z izvajanjem Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev - ZUPJS. ZUPJS uvaja »enotno vstopno točko« za dodelitev štirih transferjev in devetih subvencij, delo centrov pa podpira centralni informacijski sistem, ki povezuje različne podatkovne zbirke (»e-sociala«). Postavitev spletnega programa e-sociala je sofinancirana iz Evropskega socialnega sklada v okviru operacije Interoperabilnost in e-izmenjava podatkov, PU Uspešna in učinkovita javna uprava.

Prispevek Evropskega socialnega sklada:

Pri doseganju ciljev iz prve prioritete je Slovenija sprejela nekatere ukrepe, ki se sofinancirajo iz ESS, in sicer predvsem v okviru razvojne prioritete Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti, prednostna usmeritev Štipendijske sheme.

V okviru javnih razpisov za sofinanciranje enotnih regijskih štipendijskih shem za šolsko/študijsko leto 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012, 2012/2013 je za sofinanciranje kadrovskih štipendij dodeljeno 22,2 mio EUR (18,9 mio EUR – EU del). V okviru inovativne sheme za sofinanciranje doktorskega študija za spodbujanje sodelovanja z gospodarstvom in reševanja aktualnih družbenih izzivov (generacija 2010, generacija 2011) pa je dodeljeno 18 mio EUR (15,3 mio EUR – EU del). V letih 2007 - 2012 je tako za štipendije iz ESS dodeljeno 40,2 mio EUR (34,2 mio EUR – EU del), kar znaša 4,5% vseh razpoložljivih sredstev OP RČV 2007-2013. Do konca leta 2011 pa štipendijo, sofinancirano iz ESS, prejemale 3.395 štipendistov.

• **Prioriteta 2: Uresničevanje potenciala vključujočega trga dela v boju proti revščini in socialni izključenosti**

Za uspešno premagovanje revščine s strani posameznikov, ki so za delo zmožni, je vključitev na trg dela ključnega pomena, saj s tem vzpostavljajo možnosti za: osebni razvoj, izboljšanje materialnega

položaja, zmanjšanje tveganja revščine in vzpostavitev boljših pogojev za socialno vključenost. Na trgu dela se iskalci zaposlitve pogosto soočajo z različnimi ovirami – težavami, ki vključitev na trg dela preprečujejo (telesne oviranosti, nepoznavanje jezika, pomanjkanje znanj – izobrazbe in veščin, diskriminacija ipd.).

Cilji aktivnosti v okviru prioritete 2 so:

- Omogočiti dostop do zaposlitve in usposabljanja ranljivim skupinam z razvojem socialnega in drugih inovativnih oblik podjetništva, ki ustvarjajo nova delovna mesta ter širijo socialne in druge storitve javnega pomena;
- Spodbujanje enakih možnosti ter socialne vključenosti med mladimi, še posebej v okviru sistema vzgoje in izobraževanja;
- Okrepiti osveščenost javnosti o enakih možnostih kot pozitivni družbeni vrednoti in spodbuditi delodajalce k odpravi diskriminatornih praks pri zaposlovanju.

Prispevek Evropskega socialnega sklada:

Pri doseganju ciljev iz prioritete 2 je Slovenija sprejela nekatere ukrepe, ki se sofinancirajo iz ESS, in sicer predvsem v okviru razvojne prioritete Enakost možnosti in spodbujanje socialne vključenosti, PU Enakost možnosti na trgu dela in krepitev socialne vključenosti, Povečati dostopnost in enake možnosti v sistemu vzgoje in izobraževanja, Dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podpora njihovi socialni vključenosti.

Vrednost sprejetih ukrepov v okviru te razvojne prioritete je 74,2 mio EUR (63 mio EUR – EU del), kar znaša 8,3% vseh razpoložljivih sredstev OP RČV 2007-2013. V letih 2007 – 2011 je bilo v ukrepe te razvojne prioritete vključenih 9.616 udeležencev.

• Prioriteta 3: Zagotavljanje dostopa do socialnih storitev splošnega pomena z namenom preprečevanja socialne izključenosti

Nedostopnost do socialnih storitev, ki je pogosto pogojena z revščino, nizkimi dohodki ipd., je lahko vzrok za nova tveganja (npr. slabo zdravje, medgeneracijski prenos revščine, pomanjkanje izobrazbe ipd.). Zato dostopnost do teh storitev (dostopnost do stanovanj, dostopnost do socialno varstvenih storitev, dostopnost do vrtcev...) ima pomembno mesto z vidika preprečevanja tveganj in socialne izključenosti, zlasti ranljivih skupin.

Prispevek Evropskega socialnega sklada:

Nekateri ukrepi, ki se sofinancirajo iz ESS, in sicer predvsem v okviru razvojne prioritete Institucionalna in administrativna usposobljenost, PU Učinkovita in uspešna javna uprava, Reforma institucij na trgu dela in Zdravstvo v informacijski dobi, prispevajo k doseganju ciljev prioritete 3. Takšen projekt je Zaposlitev strokovnih delavcev-informatorjev na centrih za socialno delo, ki se sofinancira iz ESS v višini 4 mio EUR (celotna vrednost projekta znaša 4,7 mio EUR). Vrednost sprejetih ukrepov v okviru te razvojne prioritete je 82,2 mio EUR (69,9 mio EUR – EU del), kar znaša 9% vseh razpoložljivih sredstev OP RČV 2007-2013.

2. Nacionalni program visokega šolstva 2011 – 2020

V Resoluciji o nacionalnem programu visokega šolstva 2011-2020 (NPVŠ) je znanje opredeljeno kot javno dobro, visoko šolstvo pa kot javna odgovornost. Temeljni vlogi visokošolskega izobraževanja v družbi sta predvsem krepitev in opolnomočenje državljanov za osebni razvoj, poklicno kariero in aktivno državljanstvo ter za duhovni, socialni, umetniški in kulturni ter ekonomski razvoj skupnosti. Zato visoko šolstvo in z njim povezano znanstveno raziskovanje postavljamo v jedro razvojnih ambicij Republike Slovenije. Visokošolsko izobraževanje je za RS prednostno, še posebej v sedanjem zahtevnem obdobju svetovne gospodarske krize.

V Sloveniji delež terciarno izobraženih raste, vendar je zaradi nizke učinkovitosti študija dohitevanje razvitejših držav še prepočasno. Predvsem je število diplomantov na področju naravoslovja, tehnologije in drugih ved, pomembnih za inovacije, še vedno prenizko.

Cilji NPVŠ so:

- Na novo opredeliti vrste visokošolskih institucij in pogoje za njihovo ustanavljanje ter delovanje.
- V novi ureditvi visokošolskih institucij omogočiti avtonomno odločanje o notranji organizacijski strukturi.
- Vzpostaviti sistem notranje organiziranosti univerz, ki bo spodbujal sodelovanje oddelkov in/ali članic ter omogočal večje število interdisciplinarnih in multidisciplinarnih programov.
- Zagotoviti primerne pogoje za ločeno izvajanje univerzitetnega in strokovnega visokošolskega študija.
- Zmanjšati število študijskih programov in omogočiti večjo izbirnost vsebin.
- Posodobiti sistem habilitacij – zmanjšati število področij habilitacij.
- Urediti delovne obremenitve, plačilo in prehajanje kadrov.
- Izboljšati sodelovanje visokošolskih institucij z javnimi raziskovalnimi zavodi.
- Izboljšati sodelovanje visokošolskih institucij z gospodarstvom in negospodarstvom.

Ukrepi NPVŠ so:

1. ukrep: Nova opredelitev pogojev za ustanavljanje in delovanje posameznih vrst visokošolskih institucij;
2. ukrep: Nova opredelitev binarnosti – ločitev univerzitetnih in strokovnih študijskih programov;
3. ukrep: Spodbujanje sistema notranje organiziranosti univerz in visokošolskih institucij, ki bo omogočal boljše sodelovanje oddelkov in/ali članic ter institucij med seboj;
5. ukrep: Izboljšanje sodelovanja visokošolskih institucij z gospodarstvom in negospodarstvom;
6. ukrep: Ureditev kadrovskega področja;
7. ukrep: Oblikovanje možnosti, da bodo zaposleni na visokošolskih institucijah lahko izstopili iz plačnega sistema javnih uslužbencev
8. ukrep: Sprememba izobrazbene zahteve za zaposlovanje v javni upravi.

Za izvedbo ukrepov 1- 5 je odgovorna predvsem Nacionalna agencija RS za kakovost visokem šolstvu – NAKVIS, katere ustanovitev in delovanje je sofinancirana iz Evropskega socialnega sklada v okviru projekta Vzpostavitev nacionalnega sistema za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu 2009-2014 v vrednosti 5,4 mio EUR (celotna vrednost projekta je 6,4 mio EUR).

Slovenija je sprejela tudi druge ukrepe, ki se sofinancirajo iz ESS in ki prispevajo ko doseganju ciljev NPVŠ, in sicer predvsem v okviru razvojne prioritete Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti, PU Strokovnjaki in raziskovalci za konkurenčnost podjetij, ter v okviru v okviru razvojne prioritete Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja, PU Kakovost konkurenčnost in odzivnost visokega šolstva.

Vrednost sprejetih ukrepov v okviru PU Strokovnjaki in raziskovalci za konkurenčnost podjetij je 106,3 mio EUR (90,4 mio EUR – EU del), v okviru PU Kakovost konkurenčnost in odzivnost visokega šolstva pa 21,7 mio EUR (18,5 mio EUR – EU del). Skupaj je tako Slovenija v okviru teh PU dodelila 128 mio EUR (108,9 mio EUR – EU del), kar znaša 14% vseh razpoložljivih sredstev OP RČV 2007-2013.

Do konca leta 2011 je bilo v ukrepe OP RČV na tem področju vključenih 199 tujih gostujočih profesorjev in raziskovalcev, delež prenovljenih študijskih programov pa je znašal 100%. Zaposlilo se je 581 mladih raziskovalcev v gospodarstvu, število prehodov visokokvalificiranega kadra v gospodarstvo oziroma med gospodarstvom na osnovi OPRČV pa je bilo 66.

8. Prispevek k izvajanju Nacionalnega reformnega programa 2012-2013 in k Strategiji Evropa 2020

Prispevek NSRO k smernicam in prednostnim nalogam Načrta reform in ukrepov Nacionalnega reformnega programa je razviden iz predstavljenega doseganja načrtovanih ciljev po kazalnikih za NSRO, operativne programe in ključnih kazalnikih za OP ROPI in OP RR.

Kohezijska politika v Sloveniji je vse pomembnejši vir naložb za doseganje teh prednostnih nalog.

1. Pametna rast

Nacionalni cilji Evrope 2020:

- 3 % BDP se bo investiralo v raziskave in razvoj do 2020, 2009: 1,86 %, 2010: 2,11 %
- delež zgodnjih osipnikov ne bo presegel 5 % do 2020, 2009: 5,3 %, 2010: 5 %
- 40 % mlade generacije, stare od 30 do 34 let, bo imelo diplomu terciarnega izobraževanja do 2020, 2009: 31,6 %, 2010: 34,8 %

Izvajanja strategije NSRO prispeva znaten delež k doseganju zgornjih ciljev Strategije Evrope 2020. Narava ukrepov za raziskovalno razvojne aktivnosti pomeni, da bodo naložbe imele trajen in dolgoročen vpliv.

- Prednostna naloga Vzpostavitev dodeljevanja posojil gospodarstvu.

Ob težavah pri financiranju podjetij je izrednega pomena lastniško in dolžniško financiranje za MSP, ki se izvaja kot ukrep OP RR je podrobneje opisano naslednjem poglavju.

- Prednostna naloga Spodbujanje rasti in konkurenčnosti za danes in jutri.

Predpisuje poenostavitve administrativnih postopkov, s pomočjo sredstev ESRR se izvaja sistem e-VEM za gospodarske družbe, s katerim se zagotavlja ustrezno informacijsko podporo gospodarskim družbam.

- Prednostna naloga Posodobitev javne uprave.

OP RR in OP RČV prispevata ukrepi za IKT in e-vsebinami za digitalizacija gospodarstva in družbe na osnovi IKT in javno dostopnost države na spletu.

Ukrepi OP RČV in OP RR namenjeni raziskovalno razvojni dejavnosti in visokošolskemu izobraževanju, so ključnega pomena pri doseganju teh ciljev, saj odločilno pripevajo krepitvi vlaganj v raziskave in razvoj, kakovosti izobraževanja kot ključnemu dejavniku razvoja, privlačnost poklicnega izobraževanja in povečanje kakovosti in učinkovitosti visokega šolstva.

2. Vključujoča rast

Nacionalna cilja Evrope 2020:

- Delovno aktivnih bo 75 % prebivalcev v starosti od 20 do 64 leta do 2020, 2009: 71,9 %, 2010: 70,3 %.
- Število ogroženih z revščino in socialno izključenih se bo do 2020 zmanjšalo za 40.000 (glede na izhodiščno leto 2008, ko jih je bilo 360.000). 2009: 339.000, 2010: 366.000.

Vloga ukrepov NSRO v okviru OP RČV pri doseganju ciljev in ob spremenjenih razmerah je bila ohranjanje delovnih mest in blaženje vpliva krize.

- Prednostna naloga Spopadanje z brezposelnostjo in socialnimi posledicami krize.

Znotraj te prednostne naloge OP RČV prispeva k naslednjim ciljem: varna prožnost, ukrepi za mlade in starejše, vlaganje v ljudi, večja učinkovitost zavoda za zaposlovanje in aktivne politike zaposlovanja, nov socialni in medgeneracijski dialog, razvoj sodobnih socialnih storitev in usklajevanje poklicnega in družinskega življenja ter izboljšanje položaja romske skupnosti. OP RR bo z izgradnjo urgentnih centrov bistveno prispeval k dostopnemu in kakovostnemu zdravstvu.

3. Trajnostna rast

Nacionalni cilji za leto 2020:

Izpolnjeni bodo naslednji nacionalni podnebno-energetski cilji v okviru EU »20/20/20« do leta 2020:

- Znižanje emisij za 6 %: leta 2010 so bile emisije toplogrednih plinov za 2 % nižje glede na leto 2005 (cilj do leta 2020 je opredeljen glede na emisije iz leta 2005, leto 1986 pa je izhodiščno leto za cilje, določene v Kjotskem protokolu)
- Povečanje učinkovite rabe energije (nacionalni cilji še niso dogovorjeni): v letu 2010 2,8 % manj porabe končne energije glede na leto 2005.
- Povišanje deleža obnovljivih virov energije v končni rabi na 25 %: leta 2010 je ta delež znašal 19,8 %.

Ukrepi NSRO pomembno prispevajo k doseganju teh ciljev; zaradi časovne narave izvajanja tovrstnih ukrepov pa pričakujemo večjo vidnost doseganja teh ciljev v prihodnjih letih.

Ukrepi OP ROPI v celoti in deloma tudi OP RR pripevata zelo pomemben delež k doseganju ciljev za to smernico: k blažitvi in prilagajanju na podnebne spremembe ter izboljšanju kakovosti zraka (področje trajnostna raba energije in javni promet), k učinkovitemu upravljanju vodnih in drugih naravnih virov (področje varstvo voda), zapiranju snovnih zank za doseg družbe recikliranja (ravljanje z odpadki), odgovorna samooskrba z energijo (obnovljivi viri energije, energetska sanacija stavb) in k mobilnosti blaga in potnikov (z vsemi ukrepi v prometu).

Izvajanje NSRO podpira uresničitev **Priporočila Sveta v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovenije za leto 2012 in mnenje Sveta o slovenskem programu stabilnosti za obdobje 2012–2015** v naslednjih priporočilih:

- Stopnjo zaposlenosti starejših delavcev naj zviša tudi z nadaljnjim razvojem aktivnih politik trga dela in ukrepov vseživljenjskega učenja.
- Izboljša naj usklajenost kvalifikacij s povpraševanjem na trgu dela, še posebej za nizko kvalificirane delavce in visokošolske diplomante, ter nadaljuje reforme na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja.
- Sprejme naj nadaljnje ukrepe za povečanje odprtosti trga ter pospeši reorganizacijo poklicnih storitev.

C. NAPREDEK IN IZZIVI PRI IZVAJANJU DOGOVORJENIH PREDNOSTNIH NALOG IN STRATEGIJ

9. Prispevek programov kohezijske politike k odzivu na evropski načrt za oživitev gospodarstva in povzetek glavnih izvedenih ukrepov za pospešitev izvajanja programov obdobja 2007-2013

9.1. Prispevek programov kohezijske politike k odzivu na evropski načrt za oživitev gospodarstva

9.1.1. Financiranje

Z izvajanjem ukrepa **predplačil** je omogočen hitrejši priliv sredstev iz proračuna EU. Na operacijah, ki se v okviru OP RR izvajajo po shemam državnih pomoči je bilo izplačanih 98.244.606 EUR predplačil na 69 operacijah. V okviru OP RČV je bilo na 173 operacijah, ki so se izvajale skladno s shemami državnih pomoči, izplačanih 6.047.733 EUR.

V okviru OP RR so se predplačila izvajala za izboljšanje konkurenčnih sposobnosti podjetij in raziskovalne odličnosti. Omogočila so hitrejšo črpanje sredstev in doseganje ciljev projektov. V okviru OP RČV so bila predplačila uporabljena za projekte spodbujanja razvoja nevladnih organizacij, civilnega in socialnega dialoga in za kakovost, konkurenčnost in odzivnost visokega šolstva. Predplačila so bila namenjena tudi javnim organom in nevladnim organizacijam. Le ta so v okviru OP RR prejela 11.415.161 EUR predplačil, v okviru OP RČV 21.179.831 EUR. Vrednost vseh predplačil za upravičence po shemah državne pomoči in za ostale upravičence skupaj znaša 136.887.332,84 EUR.

Slovenija je za nekatere operacije skladno s spremembo Uredbe o izvajanju evropske kohezijske politike **izdatke certificirala pred odločbo Komisije**, certificiranje se izvaja po enakem postopku kot za operacije, ki imajo odločbo EK. Prijavo izdatkov na Komisijo pred izdajo odločbe o potrditvi projektov beležimo v dveh primerih na OP ROPI. Na področju železniške infrastrukture v primeru projekta Rekonstrukcija, elektrifikacija in nadgradnja proge Pragersko–Hodoš za 160 km/h - 1. faza, za katerega je do sedaj certificiranega 24.718.967 EUR. Na področju cest pa v primer projekta Avtocesta A4; Slivnica: Gruškovje – Slivnica – Draženci (primer iz leta 2010): kjer je pred izdajo odločbe v letu 2010 certificiranih 41.482.090 EUR.

Predfinanciranje je ustaljen način izvajanja izplačil iz državnega proračuna za investicijske in za druge vrste operacij, saj financiranje operacij iz naslova kohezijske politike poteka po načelu predhodnih izplačil iz državnega proračuna (t.i. zalaganje proračuna). Na eni strani sicer to predstavlja obremenitev za proračun do povračila EU sredstev, na drugi strani pa pomeni možnost hitrega financiranja pomembnejših, tudi investicijskih operacij.

Obseg predplačil s strani Evropske Komisije znaša 390.267.925 EUR in sicer za OP RČV 68.012.943 EUR, za OP RR 153.877.456 EUR, za OP ROPI iz kohezijskega sklada 148.214.835 EUR in iz ESRR 20.162.689 EUR.

Možnosti **fleksibilnosti** za spremembo stopnje sofinanciranja EU za projekte (do 100% upravičenih izdatkov) Republika Slovenija ni uvedla, predvsem zaradi izvedbenih težav pri certificiranju izdatkov Komisiji ter sistemskih omejitev (tudi omejitev, ki izhajajo iz sistema Komisije SFC 2007).

9.1.2 Poenostavitev kategorij upravičenih stroškov

Posredni stroški, navedeni na pavšalni osnovi omogočajo poenostavljeno poročanje in dokazovanje izdatkov za upravičence in zmanjšanje administrativnih bremen. V letu 2010 je organ upravljanja pristopil k uvedbi pavšalov za posredne stroške v okviru ESRR, kar predstavlja pomembno poenostavitev pri izvajanju operacij OP RR. OU je analiziral izvajanje instrumentov glede nastajanja posrednih stroškov na operacijah in pripravil metodologijo uporabe. V januarju 2011 je Evropska komisija ugodila prošnji OU za uporabo pavšalov v višini 20%. Omenjena poenostavitev bistveno olajša dokazovanje upravičenih stroškov in posledično pospešuje črpanje, kar je v spremenjenih okoliščinah izjemnega pomena. Za operacije v okviru ESS 4.9.2009; za operacije v okviru ESRR od 5.11.2011, ko je EK izdala odločbo. (za 7 projektov, vrednost javnega sofinanciranja pri projektih je bila 44.736.292 EUR.

Pavšalni stroški, izračunani z uporabo stroška na enoto standardnega obsega so omogočili poenostavljeno poročanje in dokazovanje izdatkov za upravičence in zmanjšanje administrativnih bremen in pospešitev črpanja. Organ upravljanja je v Spremembi Navodil OU o upravičenih stroških za sredstva evropske kohezijske politike za programsko obdobje 2007-2013 kot način izračuna pavšalnih stroškov opredelil izračun na podlagi standardnega obsega stroškov na enoto. Ukrep se uporablja od 10.12.2009; uporabljen pa je bil za 252 projektov v okviru OP RČV, vrednost javnega sofinanciranja pri projektih, kjer je bil ukrep uporabljen pa 79.850.582 EUR. Pavšal se v primeru ESS uporablja pri vseh vrstah operacij, kjer nastajajo posredni stroški in jih lahko predstavimo v deležu od neposrednih na ravni operacije. V primeru OP RČV se pavšal uporablja v okviru štipendijske sheme, razvoj novih zaposlitvenih možnosti, spodbujanje iskalcev dela in neaktivnih, izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja, izboljšanje usposobljenosti posameznika za delo in življenje v družbi temelječi na znanju, kakovosti in odzivnost visokega šolstva, enakih možnosti na trgu dela in krepitvi socialne vključenosti, dostopnost in enake možnost v sistemu vzgoje in izobraževanja, zaposljivost ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podpora socialni vključenosti, 5.2. Reforma institucij na trg dela in 5.3. Spodbujanje razvoja nevladnih organizacij, civilnega in socialnega dialoga.

Možnost uporabe **enkratnih izplačil ali povprečnin** je opredeljena v Spremembi Navodil OU o upravičenih stroških za sredstva evropske kohezijske politike za programsko obdobje 2007-2013 opredelil. Ukrep se uporablja od 10.12.2009.

9.1.3 Večanje ali prilagoditev prednostnih osi operativnih programov

Z namenom učinkovitejšega odziva na finančno in gospodarsko krizo so bile v okviru ukrepov zmanjševanja učinkov krize uvedene tako prilagoditve kot tudi pospešitev izvajanja posameznih aktivnosti v okviru obstoječih operativnih programov.

Izvedene so bile **spremembe OP RR in OP ROPI**, ki so opisane v prvem poglavju tega poročila.

Institucionalne zmogljivosti so se povečale z naslednjimi ukrepi:

- sporazumom o prenosu nalog s katerim je na podlagi nacionalne Uredbe o izvajanju kohezijske politike je organ upravljanja del nalog prenesel v izvajanje na posredniška telesa,
- spremembami organizacije oziroma organizacijske sheme ter nalog notranjih organizacijskih enot
- spremembo glavnih dejavnosti in nalog,
- vključitvijo novih delovnih mest v izvajanje evropske kohezijske politike,
- prilagoditvijo oziroma večjo racionalizacije postopkov poslovanja glede na pridobljene izkušnje in glede na omejeno število zaposlenih,
- spremembo postopkov izbiranja, potrjevanja in preverjanja operacij ter postopkov za obdelavo zahtevkov za povračila.

Aktivnosti izvedene skladno s priporočili »Kohezijska politika: Naložbe v realno gospodarstvo«:

1. Delovna mesta

Ukrepi za delovna mesta so se izvajali pretežno na v okviru OP RČV, deloma pa OP RR.

Prožnost trga dela (fleksibilne oblike dela) je osredotočena na spodbujanje krajšega delovnega časa. Cilj ukrepa je pospeševanje novih zaposlitvenih možnosti prek **spodbujanja fleksibilnih oblik dela s subvencioniranjem zaposlitev za krajši delovni čas** v okviru polletne ali enoletne zaposlitve. S krajšim delovnim časom se je zaposlilo 1.510 brezposelnih oseb, od tega 947 žensk. Ohranjenih je bilo 888 zaposlitev, kar predstavlja 58,8% vseh zaposlitev.

Program **Usposabljanje delavcev, ki so napoteni na čakanje na delo** je prispeval k ohranitvi zaposlenosti oseb, ki jim je grozila izguba zaposlitve. Ohranjenih je bilo skoraj 90 % zaposlitev. V pretežni meri, v kar 90 %, so bili zaposleni vključeni v notranje programe usposabljanj, in sicer z namenom povečevanja večopravnosti ter priučitve za opravljanje dela na drugih delovnih mestih. Takšen pristop uvajanja sprememb spodbuja varno prožnost zaposlenih ter povečuje njihovo konkurenčnost.

Projekti kompetenčnih centrov spodbujajo h **krepitvi znanj in izmenjavi izkušenj v okviru povezanih panožnih dejavnosti**, ki so proizvodnja kemikalij, kemičnih izdelkov, proizvodnja nekovinskih mineralnih izdelkov, proizvodnja kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav, proizvodnja drugih

strojev in naprav, računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti, pravne in računovodske dejavnosti ter znanstvena raziskovalna in razvojna dejavnost.

Subvencioniranje zaposlitev brezposelnih oseb se izvaja v okviru več programov, ki so prilagojeni glede na vrsto delodajalca. Do konca leta 2011 je bilo subvencioniranih 11.544 zaposlitev, od tega 5.542 zaposlitev žensk.

Program Absolvent je kombinacija usposabljanja na delovnem mestu in subvencioniranje zaposlitve namenjena vključitvi študentov z absolventskim stažem na trg dela. V program se do leta 2011 vključilo v usposabljanje 342 absolventov, med katerimi jih je 106 diplomiralo in se nato tudi zaposlilo.

V letu 2011 je bilo v **Usposabljanje na delovnem mestu** vključenih 6.197 brezposelnih oseb, katerih obstoječa znanja oz. delovne izkušnje ne omogočajo neposredne zaposlitve.

Institucionalno usposabljanje omogoča povečanje zaposljivosti z dvigom izobrazbene ravni, usposobljenosti in temeljnih veščin za brezposelne osebe ter izboljšanje pogojev za vstop na trg dela brezposelnih oseb, iskalcev dela in neaktivnih. V letu 2011 je bilo v vključenih 6.229 brezposelnih oseb, izmed vključenih brezposelnih oseb po zaključku projekta že zaposlenih 4.125 oseb.

Programa Spodbujanje zaposlovanja iskalcev prve zaposlitve na področju socialnega varstva« ter program Priložnost zame sta pripomogla k **ustvarjanju novih možnosti za dostop do zaposlitve in usposabljanja, ustvarjanje novih delovnih mest in spodbujanje zaposlovanja za ranljive ciljne**. Namenjen je usposabljanju in novim možnostim zaposlitve za iskalce prve zaposlitve takoj po zaključeni izobrazbi, krepitvi nevladnega sektorja, in pomoči osebam s socialnimi stiskami zaradi socialne izključenosti. Od leta 2010 se je v oba programa skupaj vključilo in zaposlilo 339 oseb iz ranljivih ciljnih skupin (262 iskalcev prve zaposlitve in 77 brezposelnih).

2. Podjetja

Ukrepi za podjetja so se izvajali v okviru OP RR in OP RČV.

Spodbujanje podjetništva na trgu dela je osredotočeno na ustvarjanje novih zaposlitvenih možnosti za brezposelne osebe v obliki samozaposlitev. Samozaposlitev je uresničena z ustanovitvijo nove gospodarske družbe oz. podjetja, ki prejme enkratno denarno pomoč v obliki subvencije za samozaposlitev. Do konca leta 2011 je bilo ustanovljenih 11.619 novih podjetij, prek katerih so se samozaposlile brezposelne osebe. Med prejemniki subvencije za samozaposlitev je bilo 4.448 žensk, kar predstavlja 38 % vseh.

Program Garancijskega sklada za bančne kredite s subvencijo obrestne mere je dvofazni instrument, v vrednosti 46,44 mio EUR. S programom se je 910 malim in srednje velikim omogočilo lažje pridobivanje finančnih sredstev za namen razvojnih vlaganj, v fazah nastajanja in razvoja in rasti podjetja. S tem se omogoči konkurenčno uveljavljanje na trgu, izboljšanje tržnega položaja ter širitev dejavnosti in hkrati pa financiranje obratnih sredstev, s čimer se prispeva k reševanju likvidnostnih

problemov in financiranju obratnih sredstev v težjih gospodarskih razmerah. Izdanih garancij je bilo za 158 mio EUR.

V okviru izvajanja **programa instrumentov finančnega inženiringa za MSP v Sloveniji** je na podlagi finančnega sporazuma Slovenski podjetniški sklad kot upravljavec holdinškega sklada prejel kohezijska sredstva za program instrumentov finančnega inženiringa za MSP v višini 56,55 mio EUR (EU del znaša 48,1 mio EUR). Namen programa je oblikovanje enotnega revolving sklada za izvajanje različnih inštrumentov za finančno podporo inovativnim start-up podjetjem in obstoječim podjetjem s potencialom rasti. Cilj programa je spodbujanje razvoja MSP z lastniškimi in dolžniškimi finančnimi instrumenti. Za kapitalske naložbe je bilo izbranih 7 zasebnih družb tveganega kapitala preko katerih je bilo odobrenih 8 vlog za lastniške naložbe. V okviru dolžniškega financiranja je bilo odobrenih 252 vlog. V okviru OP RR izvajanje instrumentov finančnega inženiringa za spodbujanje podjetništva poteka preko »nacionalne strukture JEREMIE« in ne preko iniciative JEREMIE, kjer bi bila v implementacijo vključena Evropska investicijska banka (EIB). Garancije so delno pozavarovane v okviru Programa za konkurenčnost in inovativnost, kar pomeni, da ne bodo vse izdane garancije pozavarovane, ampak bodo vključene v portfelj Evropskega investicijskega sklada, dokler ne bo dosežena najvišja pogodbeni kvota. Za izvajanje programa se načrtuje dodatno vplačilo kohezijskih sredstev v višini 6,6 mio EUR (5,6 mio EUR - EU del). Poleg kohezijskih sredstev so za izvajanje programa namenjena tudi druga sredstva, tako da je skupna načrtovana vrednost programa 116,5 mio EUR.

Nadaljuje se izvajanje sistema e-VEM za gospodarske družbe, s ciljem zagotoviti ustrezno **informacijsko podporo bodočim in obstoječim gospodarskim družbam**: omogočiti v najkrajšem možnem času vpis družbe v sodni register in opravljanje ostalih postopkov na enem mestu. Hkrati predstavlja podporo delu vstopnim točkam VEM, notarjem in sodiščem.

Namen in cilj projekta EKT 1 je vzpostavitev poslovnega portala EKT (enotna kontaktna točka), ki bo tujim in domačim podjetjem ter državljanom in tujcem oziroma bodočim ponudnikom storitev omogočil **učinkovit dostop do informacij o postopkih, ki se nanašajo na pogoje za opravljanje dejavnosti**, regulirane v Sloveniji. Projekt EKT 1 bo prispeval tudi k vzpostavitvi konkurenčnega notranjega trga EU in gospodarske rasti, povečanju zaposlenosti in socialne kohezije, zaupanje ponudnikov in potrošnikov v notranji trg EU, posodobitvi delovanja organov državne uprave in nosilcev javnih pooblastil in njihovih regulativnih okvirov ter razvoj storitvenih dejavnosti med državami članicami EU.

3. Infrastruktura in energetika

Ukrepi za infrastrukturo in energetiko so se izvajali na OP ROPI in OP RR.

Gradnja **širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij** je namenjena uporabnikom na celotnem območju Slovenije, zlasti na tistih območjih, kjer širokopasovno omrežje še ni zgrajeno in kjer ni tržnega interesa za gradnjo takega omrežja. Gradnja, ki se je pričela leta 2010, je omogočila dostop do širokopasovnega omrežja 15.957 gospodinjstvom; do konca leta 2011 je bilo realiziranih 6.534

priključkov. Končnim prejemnikom je bilo do konca leta 2011 izplačanih 45,01 mio EUR sredstev. V letu 2011 je bilo izbranih še 5 operacij, ki so v izvajanju.

Na področju **cest na omrežju TEN** so bila 4 avtocestnim projektom dodeljena sredstva v višini 160 mio EUR prispevka Skupnosti. Vsi štirje projekti so gradbeno zaključeni in predani prometu. Na področju železnic na TEN omrežju sta v izvajanju projekta Modernizacija obstoječe železniške proge Divača-Koper in Rekonstrukcija, elektrifikacija in nadgradnja proge Pragersko-Hodoš za 160 km/h - 1. faza. V letu 2012 pa potekajo aktivnosti z implementacijo potekajo na projektih Nadgradnja odseka železniške povezave Dolga Gora – Poljčane in Uvedba sistema GSM-R na slovenskem železniškem omrežju oba v vrednosti 128 mio EUR (EU del).

V letu 2013 pa je pričakovati tudi začetek implementacije projekta Rekonstrukcija, elektrifikacija in nadgradnja proge Pragersko-Hodoš za 160 km/h - 2 faza: modernizacija nivojskih prehodov in izvedba podhodov na postajah.

Na področju naložb v infrastrukturo, zlasti v okolju prijazne načine prevoza, ki so del vseevropskih omrežij (TEN) je **integrirani javni potniški promet in izgradnja "parkiraj in pelji"**. Operacije so namenjene izvedbi izobraževanja, informiranja in ozaveščanja javnosti o pomenu javnega potniškega prevoza, oblikovanje standarda za enotno elektronsko vozovnico, priprava ekonometričnega modela za določanje cen vozovnic, informacijskega portala za potnike v sistemu javnega potniškega prevoza, izdelava mestnih prometnih načrtov in izdelava nacionalnega voznega reda. Ocenjena celotna izvedbeno vrednost za vse instrumente je v višini 11 mio EU.

Na področju **energetske sanacije stavb** je bilo skupno dodeljenih 72.794.317,41 EUR za: 17 operacij energetske sanacije stavb oseb javnega prava s področja zdravstva, 17 operacij energetske sanacije stavb javnih zavodov na področju vzgoje in izobraževanja, 20 operacij Energetske sanacije domov za starejše.

V letu 2012 je na objavljen javni razpis za sofinanciranje operacij za **energetsko sanacijo stavb v lasti lokalnih skupnosti** za sredstva kohezijskega sklada v višini 52 mio EUR prispelo 175 vlog. Glede na razpoložljiva sredstva se ocenjuje, da bodo sredstva zadostovala za cca. 100 vlog. Objavljen pa je še javni razpis za sofinanciranje operacij energetske sanacije stavb javnih zavodov s področja visokega šolstva in znanosti v skupni vrednosti 7 mio EUR. Z objavo javnega razpisa za energetske sanacije stavb javnih zavodov s področja visokega šolstva in znanosti so vsa sredstva kohezijske politike na 6 razvojni prioriteti razpisana (ni več prostih pravic porabe).

Na področju **učinkovite rabe energije** je bilo skupno dodeljenih 913.588,60 EUR in sicer za **energetsko učinkovito prenovo javne razsvetljave**, kjer je 24 projektov pridobilo sredstva kohezijske politike (18 v letu 2011 in 6 v letu 2012) in za sofinanciranje operacij za **povečanje učinkovitosti rabe električne energije v gospodarstvu** za obdobje 2011 do 2013.

Na področju **inovativnih ukrepov za lokalno energetsko oskrbo** je bilo izvedenih 13 operacij za sofinanciranje daljinskega ogrevanja na lesno biomaso in 46 operacij sofinanciranja individualnih sistemov ogrevanja na lesno biomaso; skupno je bilo dodeljenih 11.182.757,33 EUR.

Ker so projekti namenjeni aktivnostim trajnostne rabe in obnovljivih virov energije bili že od začetka finančne perspektive predvideni v okviru OP ROPI in sredstev Kohezijskega sklada, nadgradnja OP z upoštevanjem stanovanjske gradnje ni prišla v poštev. Ob spremembi OP ROPI in OP RR dodatnih sredstev za projekte ni bilo.

V okviru OP ROPI aktivnosti na posameznih razvojnih prioritetah, kot je na primer železniška infrastruktura zaostajajo, zato je možno pričakovati, da bo prišlo do **nove spremembe OP**. Najverjetnejša sprememba bo, da se sredstva razporedijo na področje trajnostne rabe in obnovljivih virov energije, za energetske sanacije stavb. Število novih upravičencev bo večje, saj so interes in potrebe javnih institucij, tako državnih, kot občin, velike.

4. Raziskave in inovacije

Povečanje naložb v raziskave, razvoj, inovacije in izobraževanje se je izvajalo na tako OP RČV in OP RR.

Ukrepi OP RR na tem področju se tesno povezujejo z ukrepi v okviru OP RČV in so usmerjeni v podporo podjetjem, ki s povezovanjem z drugimi podjetji in javnimi institucijami vlagajo v razvoj znanja in kompetenc in dolgoročno konkurenčen nastop na mednarodnih trgih ter pospešitev specializacije in vlaganje v razvoj znanja ter kompetenc na področjih, kjer v Sloveniji obstaja kritična masa znanstvene odličnosti in inovativnega gospodarstva za konkurenčen nastop ter pozicioniranje na globalnem trgu.

Strateški raziskovalno razvojni projekti v podjetjih so bili namenjeni spodbujanju razvoja novega znanja izdelka in/ali storitve preko katerega se slovenska podjetja lažje vključujejo v globalne dobaviteljske verige in konzorcije. V podprtih projektih je sodelovalo 86 podjetij, od tega 30 malih in srednje velikih podjetij.

Sofinanciranje celovitih programov **Centrov odličnosti** je namenjeno razvoju in upravljanju centrov, raziskovalno - razvojnemu delu in naložbam v RR. Centri odličnosti so visoko multidisciplinarne skupine raziskovalcev iz akademske sfere in poslovnega sektorja, ki so usmerjene predvsem v krepitev sposobnosti prenosa in obvladovanje novih tehnologij ter v razvoj novih tehnologij na prednostnih področjih raziskav in tehnološkega razvoja.

Kompetenčni centri so razvojno-raziskovalni centri, ki jih vodijo industrijski partnerji, povezujejo pa partnerje iz gospodarstva in javnega raziskovalnega sektorja ter so usmerjeni v krepitev sposobnosti razvoja in uporabe novih tehnologij za razvoj novih konkurenčnih proizvodov, storitev in procesov na prednostnih področjih tehnološkega razvoja.

Predmet javnih razpisov **Mladi raziskovalci iz gospodarstva** - generacija 2007, 2008, 2009 in 2010 je sofinanciranje stroškov, povezanih z raziskovalnim delom mladih raziskovalcev iz gospodarstva do pridobitve naslova doktor znanosti. Usposablja 392 mladih raziskovalcev iz gospodarstva.

Predmet **Inovativne shema za sofinanciranje doktorskega študija za spodbujanje sodelovanja z gospodarstvom in reševanja aktualnih družbenih izzivov** – generacija 2010 je sofinanciranje doktorskega študija doktorskih študentov.

9.1.4 Poenostavitev nacionalnih in regionalnih mehanizmov izvajanja

Pravne podlage:

- Sprememba Uredbe o izvajanju postopkov evropske kohezijske politike z dne 17.4.2010 je bila narejena z namenom poenostavitve in skrajšanja nekaterih postopkov potrjevanja in izvajanja instrumentov. Jasnost in preglednost določil je večja, poenostavljeni in skrajšani so nekateri postopki potrjevanja in izvajanja instrumentov. Izboljšuje se jasnost in preglednost pravil. Uredba pa uvaja tudi možnost fleksibilnejše ureditve razmerij med udeleženci izvajanja kohezijske politike.
- Sprememba Zakona o izvrševanju proračuna RS ter posledično poenostavitve v zvezi s prijavo in spremljanjem projektov v Načrtu razvojnih programov ter v zvezi s pristojnostjo odločanja v zvezi s prijavo ali pa spremembo projektov v načrtu razvojnih programov.

Navodila:

- Izdaja Navodil OU za načrtovanje, spremljanje, poročanje in vrednotenje izvajanja kohezijske politike v programskem obdobju 2007-2013.
- Sprememba Navodil OU o upravičenih stroških za sredstva evropske kohezijske politike za programsko obdobje 2007-2013.
- Sprememba Navodil za izvajanje kontrol po 13. členu Uredbe 1828/2006/ES. Zaradi poenostavitve postopkov pri izvajanju kontrol na ravni posredniških teles, prenosa kontrol na agente ter ostalih prilagoditev za optimizacijo izvajanja postopkov pri porabi sredstev kohezijske politike.

9.1.6 Javno naročanje

Z namenom odprave finančne nediscipline je bil v letu 2011 spremenjen Zakon o javnem naročanju (Uradni list 18/2011) določa obvezna neposredna plačila podizvajalcem. Vzrok za ukrep je finančna nedisciplina izvajalcev.

Slovenija je pripravila podrobnejšo analizo težav povezanih z izvajanjem javnih naročil v okviru OP ROPI. Za omejitev revizijskih zahtevkov in s tem pospešitev postopka javnega naročanja je po mnenju Državne revizijske komisije in organa upravljanja potrebno izboljšati razpisno dokumentacijo. V letu 2012 bo ustanovljena posebna ekspertna skupina, ki bo vključila izkušnje iz različnih področij in na področju javnega naročanja. Naloga skupine bo, da pred objavo javnega naročila pregleda razpisno dokumentacijo za vsa zahtevnejša javna naročila.

9.2. Glavni izvedeni ukrepi za pospešitev izvajanja programov obdobja 2007-2013

1. **Posredni stroški**, navedeni na pavšalni osnovi omogočajo poenostavljeno poročanje in dokazovanje izdatkov za upravičence in zmanjšanje administrativnih bremen.
2. **Pavšalni stroški**, izračunani z uporabo stroška na enoto standardnega obsega omogočajo poenostavljeno poročanje in dokazovanje izdatkov za upravičence in zmanjšanje administrativnih bremen.
3. Organ upravljanja je v Spremembi Navodil OU o upravičenih stroških za sredstva evropske kohezijske politike za programsko obdobje 2007-2013 opredelil možnost uporabe enkratnih izplačil ali **povprečnin**. Ukrepi se uporabljajo od 10.12.2009.
4. Uporaba **predplačil** omogoča hitrejši priliv sredstev iz proračuna EU.
5. **Prijava izdatkov na Komisijo pred izdajo odločbe o potrditvi projektov**; z izvajanjem ukrepa je omogočen hitrejši priliv sredstev iz proračuna EU, uporabljen pa je bil za 2 projekta OP ROPI.
6. **Dvignjena mejna vrednost projektov, ki ustvarjajo prihodke do 1 mio EUR**: v tem ukrepu so se navodila OU navezovala na uredbe EU, tako da je z uveljavitvijo uredbe ukrep začel veljati v Sloveniji. Uporabljen je bil za 162 projektov v okviru OP RR projektov in za 33 projektov izvedenih v okviru OP ROPI.
7. **Dvig meje iz 25 na 50 mio EUR za projekte na področju okolja**; ukrep je bil uporabljen tudi za dva projekta sofinancirana iz KS.
8. **Decentralizacija vnosa podatkov v sistem ISARR** omogoča, ima vsak upravičenec dostop do informacijskega sistema za vnos listin in podatkov, ki so podlaga za pripravo Zahtevka za izplačilo in zahtevka za povračilo.
9. **Učinkovitejše izvajanje notranjih kontrol**: Navodila OU za izvajanje upravljalnih preverjanj po 13. členu Uredbe 1828/2006/ES določajo postopke upravljalnih preverjanj na način, da je preverjanje učinkovitejše in ne povzroča nepotrebnega administrativnega bremena. Navodila so omogočila tudi skrajšanje rokov za izplačilo upravičencem.
10. **Poenostavitev preverjanja po 13. členu za izdatke majhne vrednosti v okviru tehnične pomoči**: OU je z namenom upoštevanja načela sorazmernosti določil spodnjo mejo za kontrolo izdatkov tehnične pomoči pred izplačilom. S tem ukrepom se je občutno zmanjšalo administrativno breme.

11. **Spremembe OP ROPI in OP RR.**

12. **Sklenitev sporazumov o prenosu nalog** na podlagi nacionalne Uredbe o izvajanju kohezijske politike, s čimer je del nalog prenesen v izvajanje na posredniška telesa, spremembe organizacije oziroma organizacijske sheme ter nalog notranjih organizacijskih enot spremembo glavnih dejavnosti in nalog.

13. **Prilagoditve postopkov poslovanja.**

14. Priprava **Akcijskega načrta OP RČV** za pospešitev črpanja sredstev iz Evropskega socialnega sklada za obdobje 2010-2013 in spremljanje zastavljenih ukrepov s kvartalnimi analizami izvajanja.

15. Priprava **indikativne liste projektov področju prometne infrastrukture**, ki se financira iz ESRR glede na izvedljivost projektov v časovnem okviru izvajanja OP ROPI in zmanjšanje razpoložljivih sredstev je bila novelirana in potrjena s strani Vlade RS. Na listo so vključeni tudi novi projekti, ki zagotavljajo tako skladnost s cilji OP kot učinkovitejše črpanje EU sredstev.

16. Sistemska izvedba **strokovne pomoči upravičencem pri pripravi razpisne dokumentacije** in izvedbi postopka javnega naročila in **vključitev pobude Jaspers** v postopke priprave in ocenjevanja razpisne dokumentacije ter izvedba natančnejšega pregleda dokumentacije na posredniškem telesu in organu upravljanja z vidika upoštevanja veljavne zakonodaje s področja javnega naročanja.

17. **Redna posvetovanja med Organom upravljanja in pristojnim organom za okolje** glede izvedbe postopkov presoje vplivov na okolje z namenom pospešiti izvedbo teh postopkov.

D. PRIMERI DOBRE PRAKSE

Primeri dobre prakse se nahajajo v prilogi 1.

E. ZAKLJUČKI

Okrevanje gospodarske aktivnosti se je v letu 2012 prekinilo, BDP se je znižal, upadla je domača potrošnja in občutno se je poglobil medletni padec uvoza. Izvoz je bil ob upočasnitvi gospodarske aktivnosti v glavnih trgovinskih partnericah po daljšem času nižji. Občutno se je poslabšalo tudi razpoloženje potrošnikov, razmere na trgu dela pa so ostale zaostrene.

Po dveh letih skromne gospodarske rasti torej pričakujemo padec bruto domačega proizvoda in krčenje gospodarske aktivnosti zaradi upočasnitve rasti tujega povpraševanja. Ob racionalizaciji delovanja sektorja država se bo v letu 2012 krčenje obsega državne potrošnje pospešilo, prišlo pa bo tudi do upada zasebne potrošnje, ki sledi padcu razpoložljivega dohodka zaradi nadaljnjih zaostrenih razmer na trgu dela in uveljavitve ukrepov omejevanja sredstev za plače v javnem sektorju in socialnih transferov.

Ponovno rast izvoza pričakujemo ob pogoju izboljšanja razmer v mednarodnem okolju. Obseg investicij se bo po občutnem zmanjševanju v celotnem obdobju od začetka krize predvidoma nekoliko povečal. Ob negotovih razmerah v gospodarstvu in javnofinančnih omejitvah bo upad zasebne in državne potrošnje večji. Čedalje pomembnejši omejitveni dejavnik za okrevanje gospodarstva postajajo težko dostopni viri financiranja za državo in banke ter posledično poslovni sektor. Morebitno nadaljnje zaostrovanje razmer na mednarodnih finančnih trgih bi tako še zaostriло pogoje financiranja. Kljub nadaljnjemu upadu zasebnih investicij v gradbeništvu, bo k temu prispevalo predvsem načrtovano občutno povečanje investicij države, financiranih z EU sredstvi, nekoliko se bodo povečale tudi investicije v stroje in opremo.

Upadanje števila zaposlenih se je letos sicer nekoliko umirilo, vendar se bodo razmere na trgu dela še poslabšale.

Zaradi javnofinančnih omejitev, ki so v veliki meri posledica krize, sredstva kohezijske politike, še v večji meri kot leta 2009, predstavljajo pomemben vir javnih sredstev, s katerimi si Slovenija prizadeva zagotoviti dodatna finančna sredstva za spodbujanje aktivnosti na tistih področjih, ki bodo ključna za ohranitev konkurenčnosti, spodbujanja inovativnosti, razvoja in raziskav, aktivne politike zaposlovanja, človeškega kapitala in trajnostnega razvoja. Poročilo prikazuje, da je pri tem uspešna in dosega pričakovane cilje ali pa zmanjšuje negativne učinke trenutnih in pričakovanih družbenogospodarskih razmer.

Slovenija bo tudi v prihodnjem obdobju usmerjala svoje aktivnosti v zmanjševanje negativnih učinkov krize in s pomočjo kohezijske politike podprla ključna področja za zagotavljanje gospodarske aktivnosti, konkurenčnosti gospodarstva, raziskovalno razvojne dejavnosti, ohranjanja in povečanja delovnih mest ter zmanjševanja brezposelnosti, pa tudi zagotavljanje trajnostnega razvoja. Nastale razmere bodo tudi v prihodnje zahtevale določene prilagoditve prioritet na ravni operativnih programov.

Prispevek dosedanjega izvajanja strategije NSRO k Evropski kohezijski politiki je, glede na nastale gospodarske razmere po letu 2008, v okviru pričakovanj. Vsa področja izvajanja prispevajo k ciljem, ki izhajajo iz strateških in operativnih izvedbenih dokumentov.

Z izvajanjem ukrepov za doseganje cilja NSRO za spodbujanje podjetništva, inovativnosti in tehnološkega razvoja je Slovenija krepila najpomembnejše dejavnike inovacijske sposobnosti: vlaganja v razvojno raziskovalnih dejavnosti, povečanje števila raziskovalcev števila diplomantov naravoslovja in tehnologije, ter raven dostopa in uporabe IKT. Naložbe v raziskovalno razvojne dejavnosti so naraščale od leta 2007 dalje, delež inovacijsko aktivnih podjetij v Sloveniji pa se je povečal na preko 49%. Za ta cilje je bilo dodeljenih večino sredstev za to programsko obdobje, doseženi pa so pomembni premiki z dolgoročnim pomenom za področje inovacijskega povezovanja znanosti, raziskav, tehnologije, predvsem pa so se začele konkretizirati čvrste povezave med akademsko sfero in gospodarstvom. Na tem področju Slovenija dosega cilje; ukrepi imajo kljub učinkom krize že širši vpliv, ki se odraža na izboljšanju statističnih kazalnikov.

Cilj skladnega razvoj regij, je zaustavitev negativnega trend povečanja regionalnih razlik, nanj so negativno vplivali dejavniki, ki so bili podvrženi vplivom krize, vendar ocenjujemo, da se je zaradi prispevka kohezijske politike povečal manj, kot bi se v odsotnosti izvedenih aktivnosti. Ta cilja se dosega predvsem na ravni OP RR, na katerem je bilo razpisanih že 90,2 % razpoložljivih sredstev za programsko obdobje 2007-2013.

Kvaliteta sistema izobraževanja in usposabljanja ter raziskovalno razvojne dejavnosti kot cilj NSRO se je s pomočjo izvajanja OP RR in OP RČV izboljšala, posebno med leti 2009 in 2011, tudi ti ukrepi so že izkazali vpliv, ki sega širše od vključenih upravičencev.

Doseganja cilja NSRO izboljšanja fleksibilnost trga dela ob zagotavljanju varnosti zaposlitve še posebej z ustvarjanjem delovnih mest ter spodbujanjem socialne vključenosti je močnejše prizadel vpliv krize.

Ta cilj v pretežni meri dosegamo z izvajanjem OP RČV. V aktivnosti namenjenih doseganju tretjega splošnega cilja je bilo v Sloveniji vključenih preko 290.000 oseb, ustvarjenih pa je bilo več kot 26.227 (24.092 za OP RČV) novih delovnih mest. Aktivnosti v okviru tega cilja pa so do neke mere blažile vpliv krize na povečanje stopnje zaposlenosti in stopnje registrirane nezaposlenosti, saj so pripomogle k ohranjanju delovnih mest. Na ravni OP RČV je bilo potrjenih operacij za 80,5% razpisanih sredstev za programsko obdobje 2007-2013.

Cilj NSRO zagotoviti možnosti za rast z zagotavljanjem trajnostne mobilnosti in izboljšanja kakovosti okolja in ustrezne infrastrukture kaže znaten napredek. Zaostanki pri izvedbi so pretežno časovne narave in sicer zaradi težav pri umeščanju v prostor, pridobivanju zemljišč in priprave obsežne dokumentacije; izvajajo pa se aktivnosti za premostitev ovir. Nadaljnji napredek k načrtovanim ciljem NSRO in OP ROPI se pričakuje od leta 2012 dalje, ob zaključevanju operacij, ki so se v različnih fazah izvajanja. To je razvidno tudi iz tega, da je v okviru OP ROPI potrjenih operacij za 57,4% glede na pravice porabe za celotno obdobje 2007-2013.

Ugotavljamo, da so med posameznimi operativnimi programi pri izvajanju posameznih vsebin nastali horizontalni sinergijski učinki, ki bistveno vplivajo tudi na doseganje širših razvojnih ciljev, ki izhajajo iz nacionalnih strateških dokumentov in razvojnih politik.

Težave pri izvajanju posameznih vsebin vplivajo zlasti na doseganje posameznih ciljev. V primeru investicij v infrastrukturo se je pokazal vpliv spremenjenih gospodarskih razmer na upravičence in na izvajalce del in upočasnitev dinamike izvajanja tovrstnih projektov. Podrobna analiza izvajanja je podlaga za nadaljnje reševanje nastalih ovir. V letu 2010 je nastal zaostanek pri črpanju sredstev v okviru OP RČV, zato je bil pripravljen Akcijski načrt OP RČV za pospešitev črpanja sredstev iz Evropskega socialnega sklada za obdobje 2010-2013, ki od konca leta 2010 kaže na bistveno izboljšanje stanja.

Vpliv spremenjenih okoliščin in ozkih grl pri izvajanju kohezijske politike je Slovenija uspešno reševala z uvedbo ukrepov za pospešitev izvajanja, med katerimi so spremembe pravnih podlag in navodil, poenostavitve izvajanja, spremembe organizacije in glavnih dejavnosti in nalog pri izvedbi ter spremembe operativnih programov. Ugotovitve, ki izhajajo iz izvajanja kohezijske politike v Sloveniji v obdobju 2007-2013 bodo skupaj s priporočili iz že opravljenih in načrtovanih vrednotenj, vključene v pripravo na naslednje programsko obdobje 2014-2020.

Na osnovi predstavljenih podatkov zaključujemo, da je strategija Nacionalnega strateškega referenčnega okvira 2007-2013 ustrezna. Slovenija instrumente usmerja na način, ki je skladen s nacionalnimi in evropskimi strateškimi cilji in evropskim načrtom za oživitev gospodarstva ter kljub neugodnim družbenogospodarskim razmeram že dosega cilje kohezijske politike v Sloveniji.

PRILOGA 1: PREDSTAVITVE PRIMEROV DOBRIH PRAKS

Primer dobre prakse 1: Center odličnosti za integrirane pristope v kemiji in biologiji proteinov

Država:	SI Slovenija	
Regija:	Vse slovenske regije	
Operacija:	Center odličnosti za integrirane pristope v kemiji in biologiji proteinov CIPKEBIP	
Trajanje:	2009-2013	
Cilj:	Konvergenca	
Financiranje:	Celotna vrednost operacije: € 10.000.000,00 Prispevek EU, ESRR: € 8.499.999,93 Slovenska udeležba: € 1.500.000,07	
Kontakt:	Ime: dr. Livija Tušar Organizacija: CO CIPKeBiP Naslov: Jamova 39, Ljubljana E-pošta: Livija.Tusar@cipkebip.org Internet: http://www.cipkebip.org/si_index.html	
Opis operacije:	Centri odličnosti so ukrep, ki je namenjen spodbujanju koncentracije znanja na prioritetnih tehnoloških področjih in horizontalnega povezovanja v celotni verigi razvoja znanja, ki se izvaja na temelju strateškega partnerstva med gospodarstvom in akademsko sfero. Med osmimi na javnem razpisu izbranimi centri odličnosti je tudi Center odličnosti za integrirane pristope v kemiji in biologiji proteinov (CIPKeBiP). CO CIPKeBiP združuje in povezuje najboljše slovenske akademske in raziskovalne skupine v raziskavah in pri koriščenju najsodobnejše raziskovalne opreme na področju biomedicine, biotehnologije in razumevanja življenja v ekstremnih pogojih. Glavne tarče raziskovanja so proteini, ki skupaj z DNA in RNA tvorijo osnovo za vse molekularne procese v živih organizmih in celicah. Prenos znanja v industrijska okolja je integriran v raziskave centra odličnosti. Skupni učinek centra se bo med drugim pokazal tudi v izobraževanju mladih znanstvenikov na začetku njihove kariere tako za potrebe znanstvenih kot tudi industrijskih ustanov. Izvajanje aktivnosti v CIPKEBIP je usmerjeno na dve glavni dejavnosti: - nakupu najsodobnejše raziskovalne opreme na področju kemije in biologije proteinov, - raziskovalnemu delu na štirih sklopih raziskav, kjer sodelujejo javne institucije in podjetja (ustanovitelji CIPKEBIP): - Mehanizmi in molekulske povezave v imunskem odzivu,	

	- Inter in intra celična komunikacija, - Prilagoditveni mehanizmi ekstremofilov na okolje, - Proteinska banka: Shranjevanje in proizvodnja proteinov.
Strateški kontekst:	Glavno prizadevanje CIPKeBiP-a je združiti znanje in ga močno podpreti z naložbo v vrhunsko opremo in s tem doseči, da bi slovenska znanost postala konkurenčna in bi vplivala na več posebej opredeljenih sektorjev znanosti o življenju: vizualizacija živih celic, visokozmogljivo opredeljevanje molekulskih interakcij, struktura proteinov, kemija proteinov in inženirstvo, sistemsko biologijo. Tako z naložbo v infrastrukturo center odličnosti razpolaga z opremo na ravni evropskih konkurentov.
Izvedba operacije:	Izvajanje operacije je v polnem teku in poteka skladno z zastavljenimi cilji. Izveden je bil nakup večine načrtovane opreme, ki je potrebna za izvajanje programa, hkrati pa center odličnosti dosega tudi ostale zastavljene cilje. Tako se na primer izvaja bilateralni projekt z Rusko federacijo, v postopku podelitve je evropski patent za področje celične biologije, raziskovalci CIPKEBIP so od leta 2010, ko se je operacija začela, sodelovali pri objavi čez 240 člankov v mednarodnih znanstvenih revijah. Hkrati CIPKeBiP vsako leto organizira konferenco o svojem delu in novinarske konference ob najodmevnejših raziskovalnih uspehih. V drugi polovici leta 2011 je bila izvedena mednarodna vmesna evalvacija centra odličnosti, ki je pokazala, da so temelji konzorcija dobro postavljeni ter da številni ključni raziskovalci uživajo velik mednarodni ugled. Produktivnost članov se kaže v vrhuncih, kot so pozornost mednarodnih medijev in objavljane v priznanih strokovnih publikacijah z visokim faktorjem vpliva. Ključne tehnologije centra temeljijo na vrhunskih in naprednih metodah, to je naložba v vrhunsko opremo, obširno mednarodno sodelovanje in članstvo v mednarodnih organih ter tesen partnerski odnos z industrijo, predvsem na področju poliketidov kot vodilnih spojin pri odkrivanju novih zdravilnih učinkovin. V letu 2012 je bilo izvedeno vmesno vrednotenje ukrepov za spodbujanje raziskovalno razvojnih aktivnosti v gospodarstvu in institucijah znanja, ki je pokazalo, da so CO izpolnili zastavljene cilje, to je zagotoviti uspešno delovanje slovenskih raziskovalnih centrov v evropskem in mednarodnem okolju.

Primer dobre prakse 2: Energetska sanacija Splošne bolnišnice Brežice

Država:	SI Slovenija
Regija:	Spodnjeposavska regija
Operacija, shema, politika:	Energetska sanacija Splošne bolnišnice Brežice
Trajanje:	Zaključeno
Cilj:	Konvergenca
Financiranje:	Skupaj stroški € 2.041.223 Prispevek EU, KS € 1.183.348 Prispevek nacionalnih organov € 757.875
Kontakt:	Ime: Dražen Levojević Organizacija: Splošna bolnišnica Brežice naslov: : Černelčeva cesta 15, 8250 Brežice E-pošta: drazen.levojevic@sb-brezice.si Internet: www.sb-brezice.si
Opis operacije/politike	Operacija z naslovom »Trajnostna raba energije, energetska sanacija stavb A,B,C,D,E,F in G Splošne bolnišnice Brežice« je zaključena. Operacijo je delno financirala Evropska unija, in sicer iz Kohezijskega sklada. Operacija se je izvajala v okviru Operativnega programa okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete »Trajnostna raba energije«, PU »Energetska sanacija in trajnostna gradnja stavb« ter javnega razpisa »Energetska sanacija stavb pravnih oseb javnega prava s področja zdravstva, katerih ustanovitelj je Republika Slovenija in so v pristojnosti Ministrstva za zdravje ter opravljajo zdravstveno dejavnost na sekundarni in/ali terciarni ravni«. Osrednji namen omenjenega razpisa - ki je eden izmed vladnih t.i. proti kriznih ukrepov – je bil v prvi vrsti zmanjšati porabo energije, povečati učinkovitost črpanja evropskih sredstev ter spodbuditi gradbeni sektor. V okviru gradbenih del, ki so se izvajala na večini bolnišničnih stavb, je izvedena zamenjava stavbnega pohištva, toplotna izolacija stropov in fasad, zamenjava in izolacija streh, zamenjava obstoječe klimatske naprave za prezračevanje in hlajenje v operacijskem traktu, vzpostavljen solarni sistem za ogrevanje sanitarne vode, zamenjana svetila, izvedena hidro- in termoizolacija tlakov in sten. Z omenjenimi ukrepi se je izboljšala toplotna izolacija obstoječih bolnišničnih stavb kot tudi njihova učinkovitost, zagotovljeni pa so tudi učinkovitejši sistemi ogrevanja, hlajenja, klimatizacije in
Strateški kontekst:	
Operacija /oblikovanje politike / izvajanje:	

	prezračevanja. Poleg tega je del energetske oskrbe zavoda zagotovljen iz obnovljivih virov energije, in sicer iz sončne energije in podtalnice. Bolnišnica je na ta način zmanjšala porabo energije, zagotovila zanesljivejšo energetske oskrbo za nemoteno delovanje, izboljšala delovne in bivalne pogoje tako bolnikov kot zaposlenih ter zmanjšala negativne vplive na okolje. Skupaj s predhodno izvedenimi ukrepi (obnova kotlarne in zamenjava energenta v letu 2006 in obnova kuhinje v letu 2008) je zaradi energetske sanacije objektov skupna poraba energentov v kWh, glede na referenčno leto 2005, v obdobju do leta 2011 manjša za 41%. Skupni stroški so se znižali za 14%. Skupne emisije CO² so se znižale za 27%, poraba vode pa za 11%. Delež stroškov za energijo v skupnih stroških zavoda se je v letu 2011 znižal na 1,49 %. Bolnišnica je s centralnim nadzornim sistemom zagotovila tudi pregled nad rabo vstopne energije ter vpeljala energetske knjigovodstvo.
--	--

Primer dobre prakse 3: Usposabljanje gluhih in naglušnih invalidov za prilagoditev dostopa po razstavah v muzejih

Država:	SI Slovenija
Regija:	Vse slovenske regije
Operacija:	Usposabljanje gluhih in naglušnih invalidov za prilagoditev dostopa po razstavah v muzejih – na kratko MUZEJ V ZNAKIH
Trajanje:	september 2010 – september 2011
Cilj:	Konvergenca
Financiranje:	Celotna vrednost operacije: 51.190,23 € Prispevek EU, ESS: 43.511,69 € Slovenska udeležba: 7.678,53 €
Kontakt:	Ime: Tatjana Dolinšek Organizacija: Racio Social, Zavod za razvoj socialnih in zaposlitvenih programov Naslov: Kersnikova 19, Celje E-pošta: info@racio.si Internet: http://www.racio-razvoj.si/
Opis operacije:	Projekt Muzej v znakih je namenjen usposabljanju gluhih in naglušnih brezposelnih invalidov na področju dostopnosti kulture na primeru multimedijske prilagoditve dostopa po razstavi »PO SLEDEH ANTIČNE EMONE – vodnik po najznamenitejših lokacijah nekdanjega antičnega mesta na tleh današnje Ljubljane« razumevanju gluhih in naglušnih invalidov. Zasnovan na principu »Learning by doing« ali učenje z delom. Racio Social je v sodelovanju z Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije in regijskimi društvi gluhih in naglušnih ob koncu leta 2010 izvedel aktivnosti identificiranja brezposelnih gluhih in naglušnih oseb, primernih za vključitev v program usposabljanja. Med njimi smo izbrali pet posameznikov, ki so se vključili v projekt od začetka do konca. Aktivno so sodelovali pri pripravi in izvedbi 120-urnega programa usposabljanja, pri instalaciji končnega produkta in evalvaciji njegove uporabe.
Strateški kontekst:	Muzejska dejavnost in razstave imajo namen širiti in približati izobraževalno in kulturno dejavnost vsem ljudem. Toda vsi v družbi nimajo enake dostopnosti do informacij in kulturnih dobrin zaradi svojih omejitev. Številni muzeji tako v Sloveniji kot v tujini v sklopu svojih razstav uporabljajo video vodnike in projekcije, ki pa so za gluhe in naglušne osebe praktično neuporabne. Gluhim in naglušnim osebam, ki imajo zaradi gluhotе oz. naglušnosti težave s komuniciranjem, so obiski v muzejih in na razstavah brez stalnega spremljanja tolmača slovenskega znakovnega jezika praktično nemogoči. Tudi tiskano gradivo, katalogi in

	vodiči po razstavah so pogosto napisani v strokovnem, preveč abstraktnem in zato gluhih osebam nerazumljivem jeziku. Z vključitvijo v projekt gluhi in naglušni aktivno pristopajo k reševanju svojega problema brezposelnosti in si izboljšujejo možnosti za svojo zaposljivost po koncu projekta. S tem se krepi socialna vključenost gluhih in naglušnih v skupnost, omogoča osveščanje na področju kulture v prilagojeni obliki, širjenje obzorja in vseživljenjsko učenje oz. izobraževanje gluhih in naglušnih. Rezultati projekta pomembno prispevajo k oblikovanju predlogov za prihodnje politike in prakse
Izvedba operacije:	Projekt je ponudil: - Ustrezno usposobljenost in s tem večjo zaposljivost 5 gluhih in naglušnim udeležencem usposabljanja - Priložnost za razvoj novih poklicev (za gluhe in naglušne) - Dostopnost razstave » Po sledih antične Emone« v slovenskem znakovnem jeziku - Usposobljenost kustosov in strokovnih delavcev, ki v muzeju pripravljajo gradiva, materiale in razstave za prilagojen pristop za gluhe in naglušne obiskovalce - Osveščenost širše javnosti o pomenu dostopnosti kulture osebam s posebnimi potrebami. Po 13 društvih gluhih in naglušnih Slovenije so potekale predstavitvene delavnice avdio-video vodnikov za člane, s čimer so zainteresirane informirali o možnosti obiskovanja muzeja, prilagojenega gluhih in naglušnim osebam. Hkrati so izdali tudi zgibanke o projektu z koristnimi informacijami ter praktični priročnik oz. smernice, ki so namenjene zainteresiranim muzejem kot pomoč pri pripravi projektne zasnove razstav ob upoštevanju dostopa gluhih in naglušnim invalidom. Pripravljena je tudi oddaja Prisluhnilimo tišini na TVS 1 o poteku, delu in rezultatih projekta.

PRILOGA 2: Pregled izvedenih vrednotenj

OP	Naslov vrednotenja	Datum izdaje	Namen	Povzetek ugotovitev	Ukrepi
RČV	Vrednotenje javnega razpisa za sofinanciranje projektov horizontalnih NVO mrež in regionalnih stičišč za leto 2008	6.1.2009	Namen vrednotenja je bil ugotoviti, kako uspešno so bili projekti izvedeni in kako so prispevali k doseganju ciljev OP RCV v okviru navedene prednostne usmeritve ter k doseganju horizontalnih ciljev programa in kakšna je bila učinkovitost izvajalskega sistema.	Vrednotenje pokaže na možnosti za učinkovitejšo izpeljavo postopkov priprave in izvedbe razpisa.	PT je izsledke vrednotenja uporabilo ob pripravi naslednjih javnih razpisov.
RR	Vrednotenje četrte razvojne prioritete 'Razvoj regij' Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007– 2013	23.4.2009	Namen vrednotenja je bil ugotoviti, kako uspešno so se projekti izvajali in kako so prispevali k doseganju ciljev OP RR in kakšna je bila učinkovitost izvajalskega sistema.		PT je izsledke vrednotenja uporabilo ob pripravi naslednjih javnih razpisov in ob postopkih spremljanja izvajanja operacij.
RČV	Vrednotenje razpisa za izbor razvojnih projektov za dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podpora njihovi socialni vključenosti v letih 2008-2009 s pripravo poročil za nadaljnje izvajanje aktivnosti za doseganje ciljev prednostne usmeritve 4.3. v OP RČV	14.12.2009	Namen vrednotenja je ugotoviti, kako uspešno so se projekti izvajali in kako so prispevali k doseganju ciljev OP RCV v okviru prednostne usmeritve ter k doseganju horizontalnih ciljev programa in kakšna je bila učinkovitost izvajalskega sistema.	Vrednotenje pokaže na možnosti za učinkovitejšo izpeljavo postopkov priprave in izvedbe razpisa.	PT je izsledke vrednotenja uporabilo ob pripravi naslednjih javnih razpisov.

Strateško poročilo o izvajanju Nacionalnega strateškega referenčnega okvira v Sloveniji
za obdobje 2007-2013 za leto 2012

ROPI	Vmesno vrednotenje Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture 2007-2013: Vrednotenje izvedljivosti in ustreznosti	7.12.2010	Namen vrednotenja je bilo ugotoviti izvedljivost vsakega predlaganega projekta in določitev tveganj, ter ustreznosti razvojnih prioritet.	Na ta način smo tako vrednotili vpliv operacij Operativnega programa Razvoja okoljske in prometne infrastrukture 2007–2013 na stanje oziroma želeno stanje ob koncu izvajanja programa in pozneje z opredelitvijo izvedljivih in neizvedljivih operacij.	OU je izsledke uporabil pri pripravi sprememb operativnega programa in za prilagoditve izvajanja področij.
RR, RČV, ROPI	Poročilo o vmesnem vrednotenju komunikacijskega načrta cilja Konvergenca	23.6.2011	Namen vrednotenja je bil oceniti napredek v smeri doseganja ciljev v okviru komunikacijskega načrta ter izboljšanju kakovosti, učinkovitosti in uspešnosti izvajanja komunikacijskega načrta s pomočjo priporočil, podanih na podlagi analize učinkovitosti in uspešnosti	Vrednotenje je pokazalo, da je izvajanje aktivnosti informiranja in obveščanja javnosti v okviru komunikacijskega načrta ustrezno, uspešno, učinkovito in koristno, kljub temu pa ostaja prostor za izboljšave. Glavna priporočila - uskladitev kazalnikov, sprememba finančnega načrta v skladu z porabo ter dodajanje novih komunikacijskih orodij.	Na podlagi vrednotenja je OU pripravil spremembo komunikacijskega načrta, v kateri je bil v skladu z ugotovitvami racionaliziran finančni načrt za izvajanje komunikacijskega načrta, dodani so bili nekateri kazalniki, uvedena so bila nova, ključna komunikacijska orodja.
RČV	Vmesno vrednotenje 1. in 2. prednostne usmeritve Izboljšanja kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja ter Izboljšanje posameznika za delo in življenje v družbi, temelječi na znanju - 3. razvojna prioriteta OP RČV Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja	15.11.2011	Namen je preveriti izvajanje prednostnih usmeritev s ciljem, da se izboljša učinkovitost rabe sredstev in poveča uspešnost.	Glavne ugotovitve in priporočila vrednotenja so bila usmerjena v dejstvo, da v Sloveniji nimamo strategije razvoja človeških virov ali razvoja kompetenc, s čimer bi lahko izvajanje instrumentov usmerili k ožje določenim ciljem in jih tako povezali z drugimi razvojnimi	PT upošteva priporočila ob pripravi instrumentov. OU upošteva priporočila ob pregledovanju instrumentov pred potrditvijo.

Strateško poročilo o izvajanju Nacionalnega strateškega referenčnega okvira v Sloveniji
za obdobje 2007-2013 za leto 2012

				usmeritvami države. moč za izboljšave pa se kaže tudi na področju koordinacije potreb ter na sistemu kazalnikov.	
RČV	Vrednotenje prednostnih usmeritev s področja trga dela, ki jih v okviru OP RČV izvaja Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve	30.6.2012	Namen vrednotenja je izboljšati učinkovitost rabe sredstev, povečati uspešnost izvajanja instrumentov ter ustvariti podlage za načrtovanje v prihodnosti.	Vrednotenje je pokazalo, da je odziv na krizo ustrezen, ter na potrebo po spremljanju razvoja in potreb gospodarstva skupaj s pristojnimi institucijami, delodajalci ter delojemalci. Izvajanje instrumentov se mora povezati institucionalno in vsebinsko. Ciljne skupine razširiti.	PT upošteva priporočila ob pripravi instrumentov. OU upošteva priporočila ob pregledovanju instrumentov pred potrditvijo.
RR, RČV	Vrednotenje ukrepov za spodbujanje raziskovalno razvojnih aktivnosti v gospodarstvu in institucijah znanja	5.10.2012	Namen vrednotenja je priprava priporočil za doseganje razvojnega preboja z ukrepi inovacijske politike.	Priporočila kažejo na prostor za vsebinske in procesne prilagoditve posameznih vrst instrumentov za učinkovitejše doseganje ciljev in večjo stopnjo dopolnjevanja instrumentov, tudi med RR in RČV.	PT upošteva priporočila ob pripravi instrumentov. OU upošteva priporočila ob pregledovanju instrumentov pred potrditvijo.